

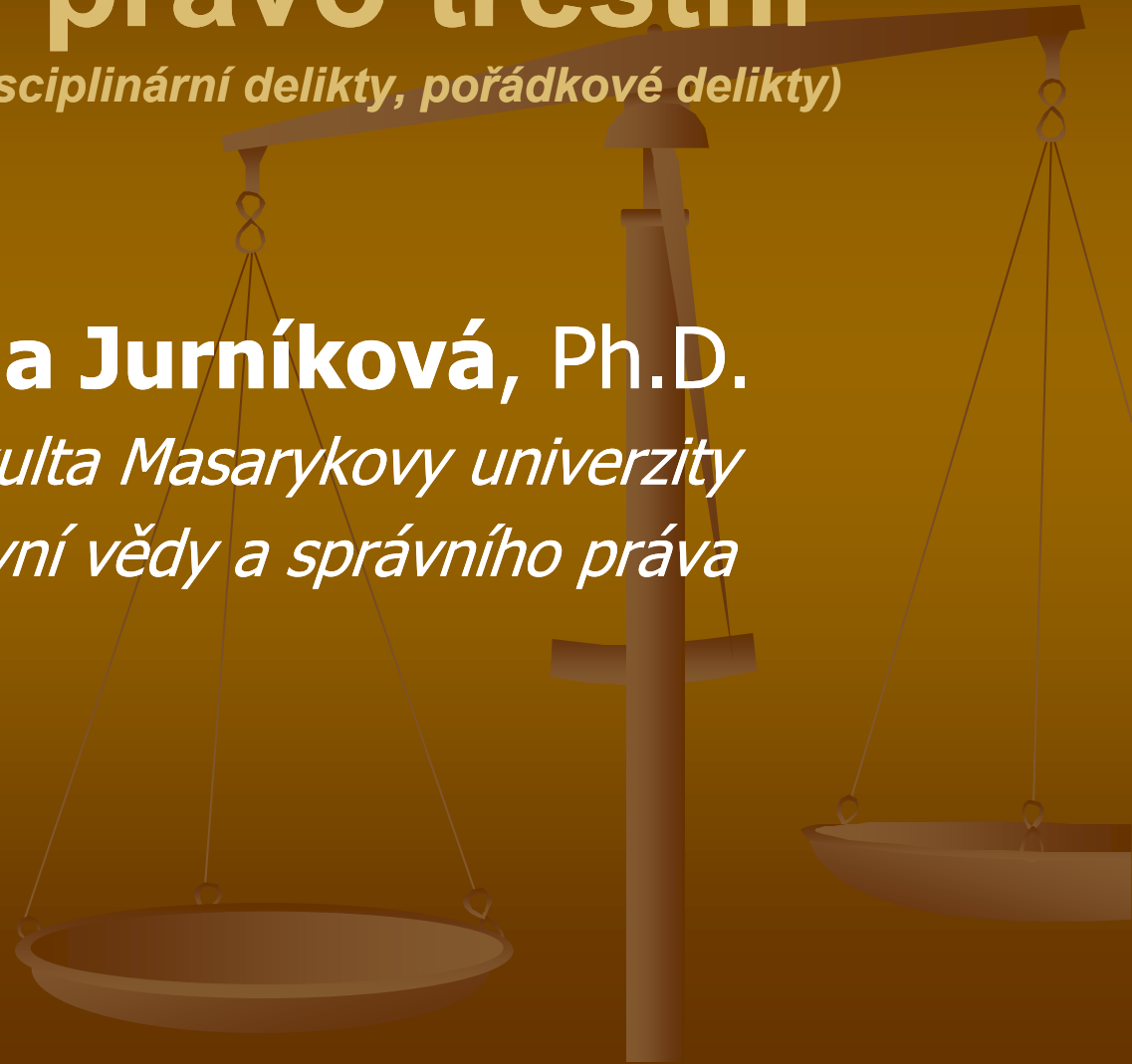
Správní právo trestní

(pojem, přestupky, disciplinární delikty, pořádkové delikty)

JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.

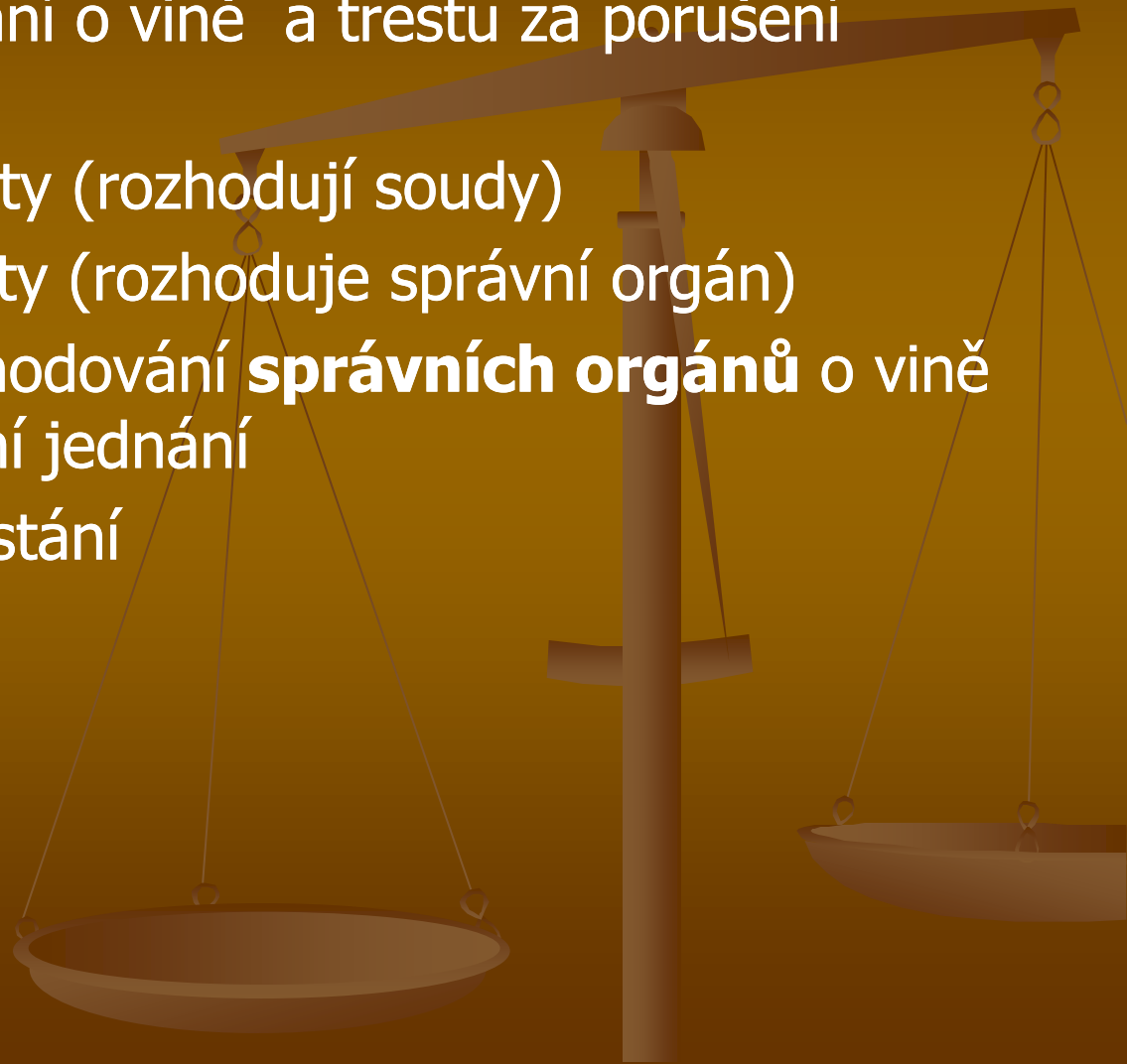
Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Katedra správní vědy a správního práva

Základní východiska

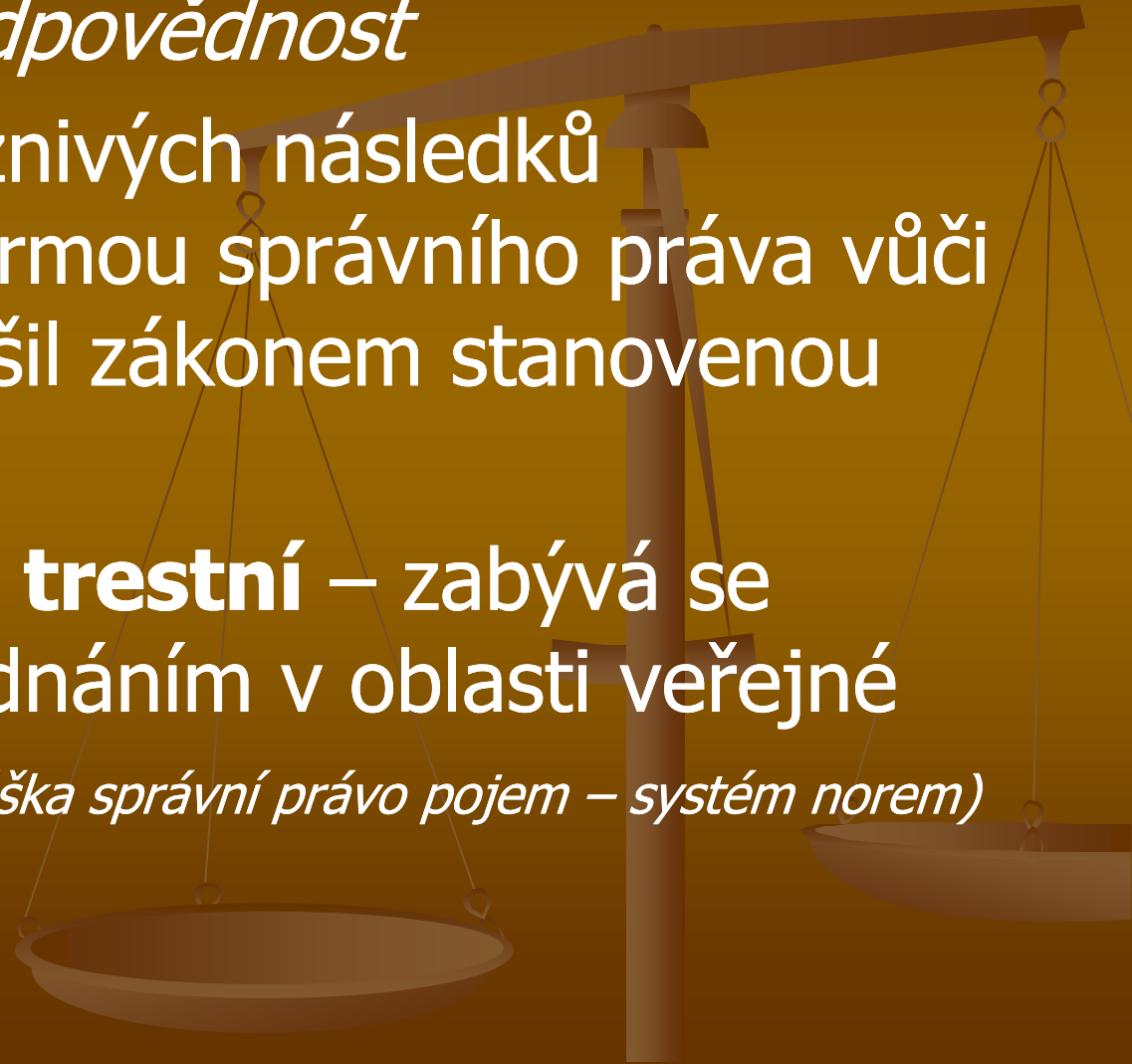
- *Trestání* - rozhodování o vině a trestu za porušení práva
- Člení se: soudní delikty (rozhodují soudy)
- správní delikty (rozhoduje správní orgán)
- Správní trestání: rozhodování **správních orgánů** o vině a trestu za protiprávní jednání
- - shodné principy trestání

Odpovědnost

Správně právní odpovědnost

- uplatnění nepříznivých následků stanovených normou správního práva vůči tomu, kdo porušil zákonem stanovenou povinnost
- **Správní právo trestní** – zabývá se protiprávním jednáním v oblasti veřejné správy *(srov. přednáška správní právo pojem – systém norem)*

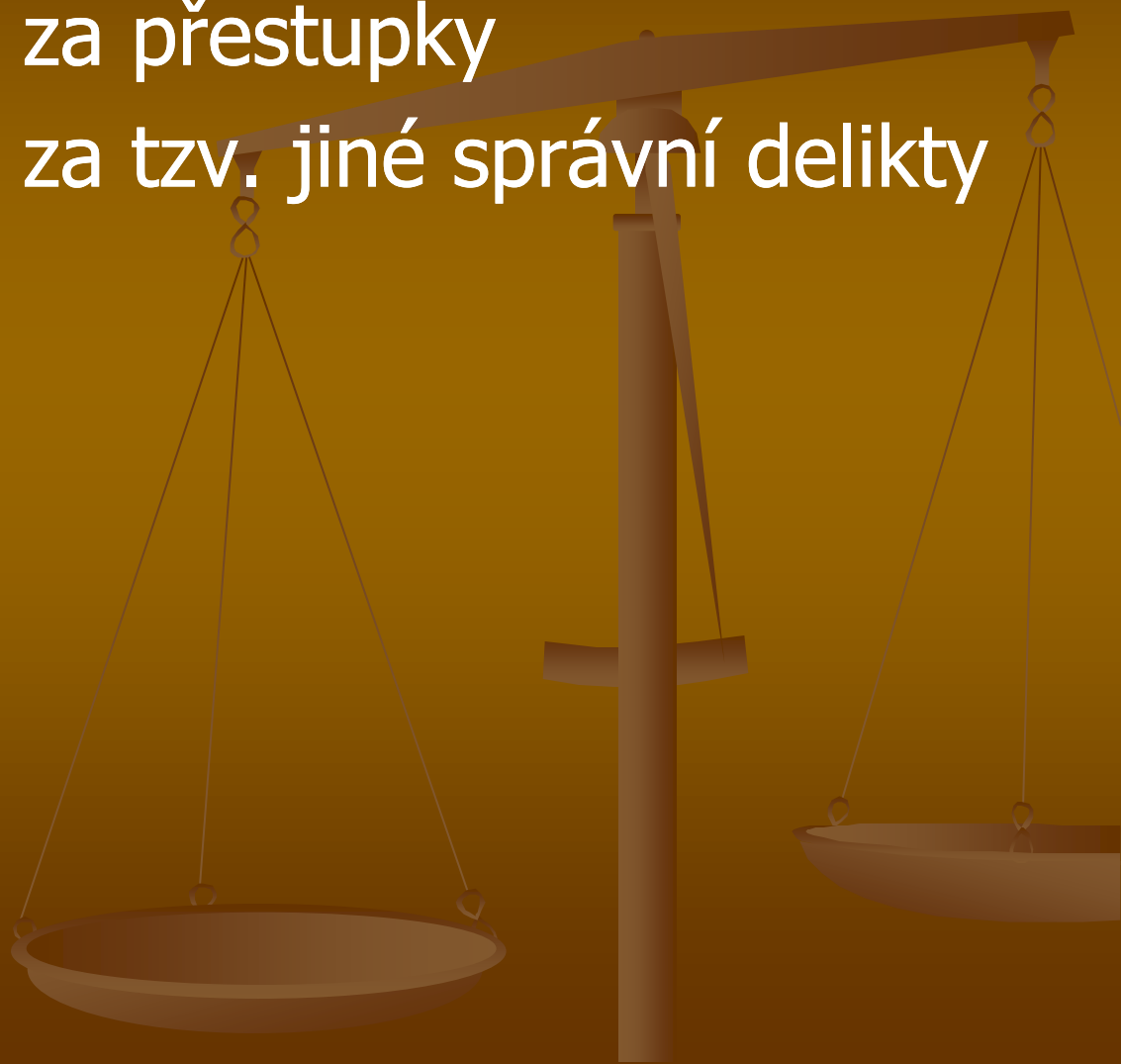
Správní delikty

- jeden z druhů právních deliktů
- protiprávní jednání (i opomenutí), jehož znaky jsou uvedeny v zákoně a s nímž zákon spojuje hrozbu sankcí ukládané správním orgánem
- Základní znaky: a) jednání (i opomenutí) – projev lidské vůle
- b) protiprávnost – jednání je v rozporu s právem
- c) se spácháním deliktu je spojena hrozba sankce

Klasifikace

- 1. Odpovědnost za přestupky
- 2. Odpovědnost za tzv. jiné správní delikty
 - A) disciplinární
 - B) pořádkové
 - C) ostatní

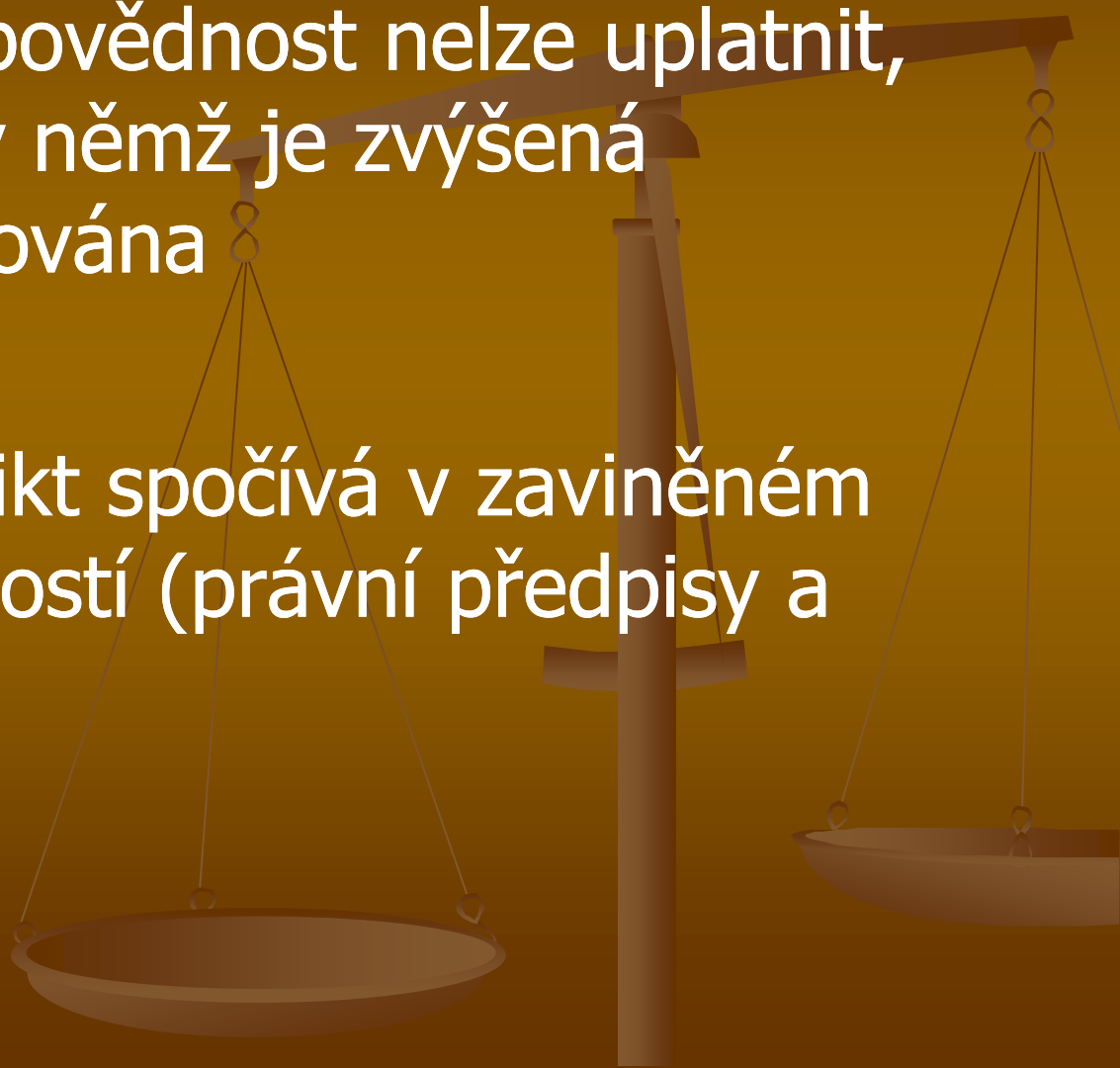

Disciplinární delikty

- porušení **disciplíny**, delikt FO, která je ve zvláštních právních vztazích k určité instituci, se zvláštními právy a povinnostmi vyplývajícími právě z tohoto služebního, zaměstnaneckého, členského vztahu
- *Může se jednat o:*
 1. *instituci státní (úřednický aparát státu, ozbrojené síly, policie, atd.),*
 2. *profesní komory (otázky i profesní etiky)*
 3. *jiné instituce (např. veřejné vysoké školy).*

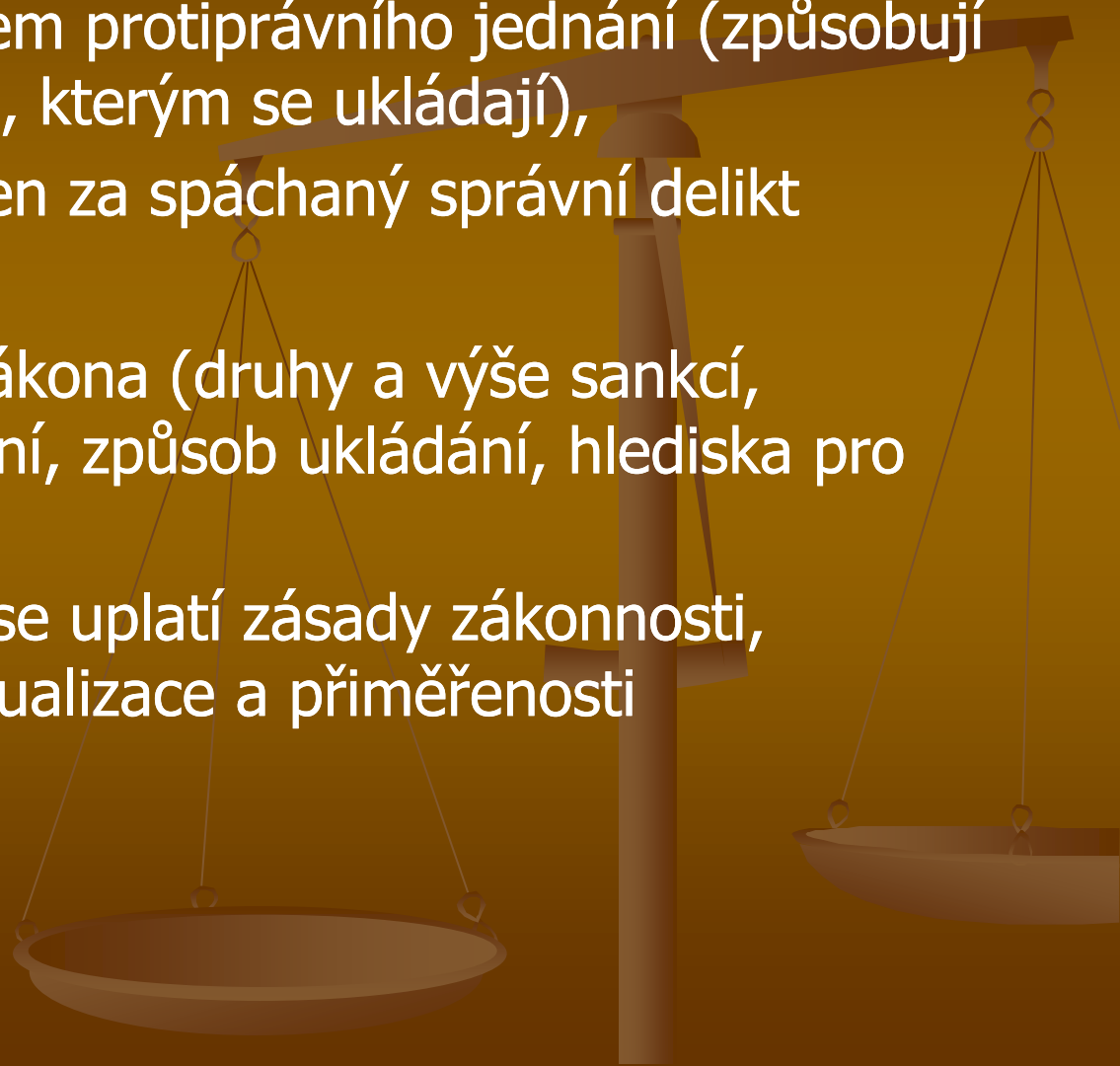
Disciplinární delikty

- Disciplinární odpovědnost nelze uplatnit, zanikl-li vztah, v němž je zvýšená disciplína vyžadována
- Disciplinární delikt spočívá v zaviněném porušení povinností (právní předpisy a interní pravidla)

Sankce

- - je právním následkem protiprávního jednání (způsobují určitou újmu osobám, kterým se ukládají),
- - může být uložena jen za spáchaný správní delikt
- - ukládá se pachateli
- - pouze na základě zákona (druhy a výše sankcí, podmínky pro ukládání, způsob ukládání, hlediska pro vyměření sankcí)
- - při ukládání sankcí se uplatí zásady zákonnosti, spravedlnosti, individualizace a přiměřenosti

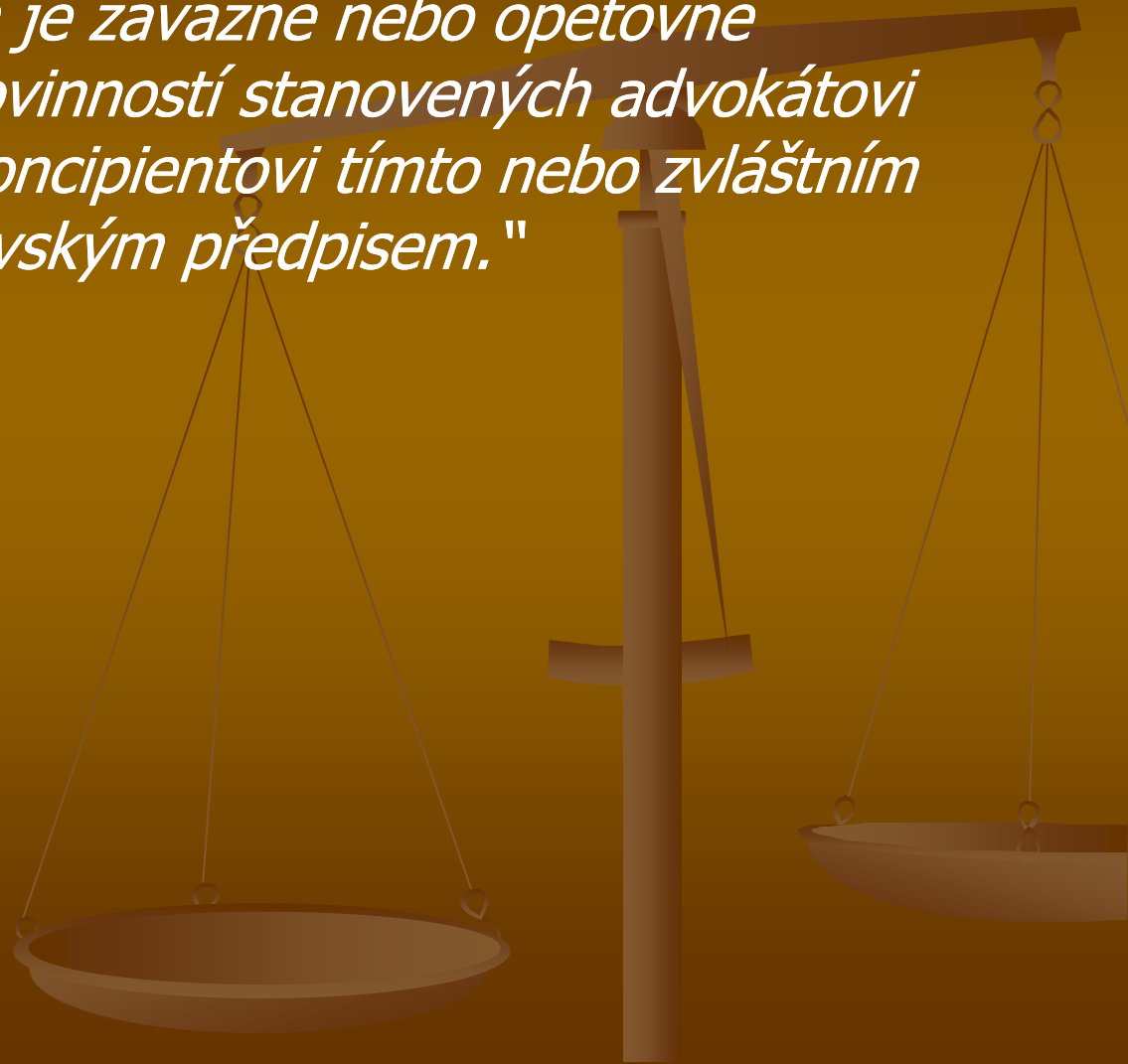

Příklad VŠ

- Zák. č. 111/1998 Sb., o vysokých školách
- - disciplinární přešupek (§64)
- „Disciplinárním přešupkem je zaviněné porušení povinností stanovených právními předpisy nebo vnitřními předpisy vysoké školy a jejích součástí“
- disciplinární komise – rektor (děkan)
- - VŠ přijímá vnitřní předpis – disciplinární řád
- **§ 65 - SANKCE**
- **(1)** Za disciplinární přešupek lze uložit některou z následujících sankcí: **a)** napomenutí, **b)** podmíněné vyloučení ze studia se stanovením lhůty a podmínek k osvědčení, **c)** vyloučení ze studia.
- **(2)** Od uložení sankce je možné upustit, jestliže samotné projednání disciplinárního přešupku vede k nápravě.

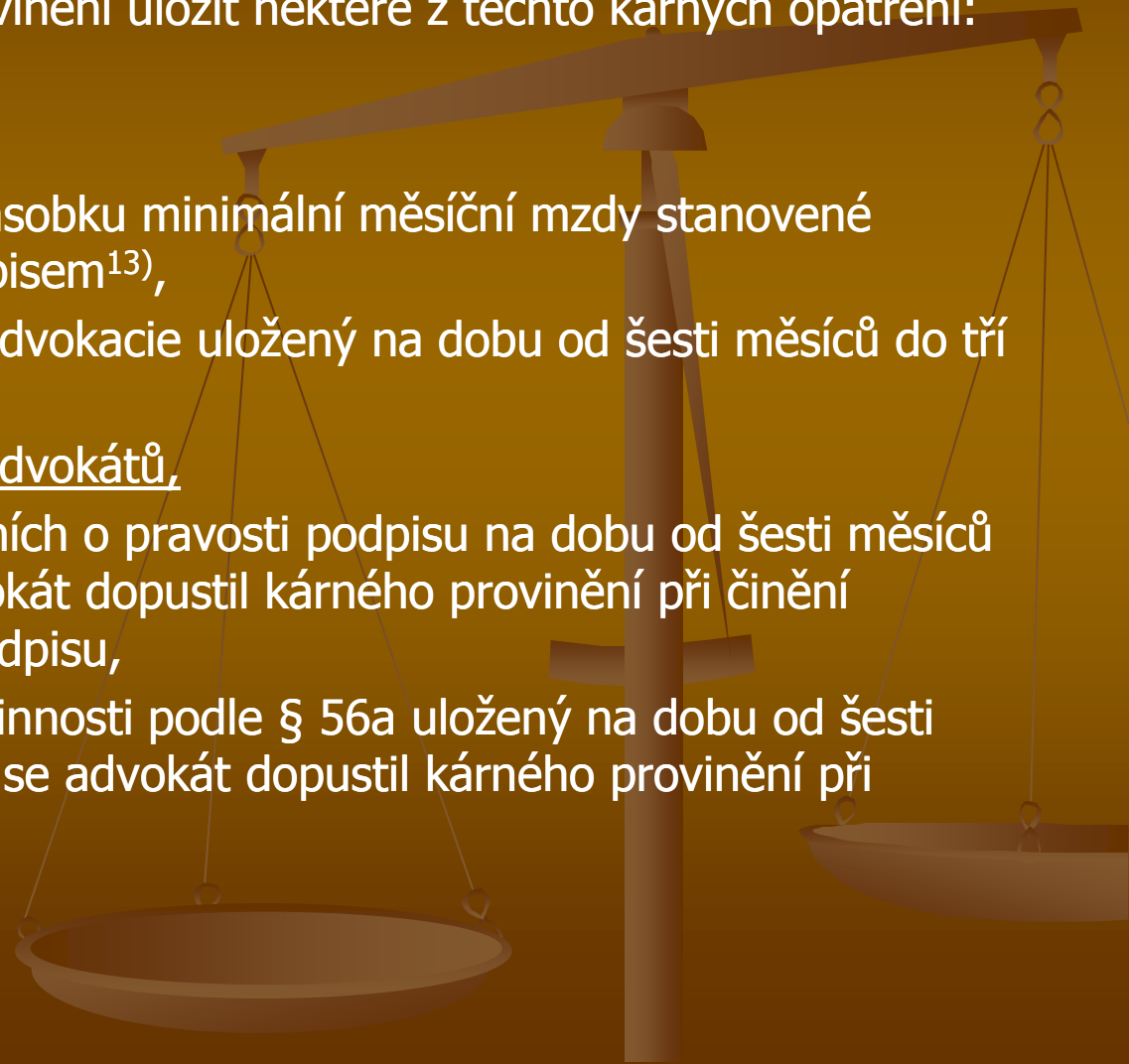
Příklad ČAK

- *„Kárným proviněním je závažné nebo opěťovné zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi tímto nebo zvláštním zákonem nebo stavovským předpisem.“*

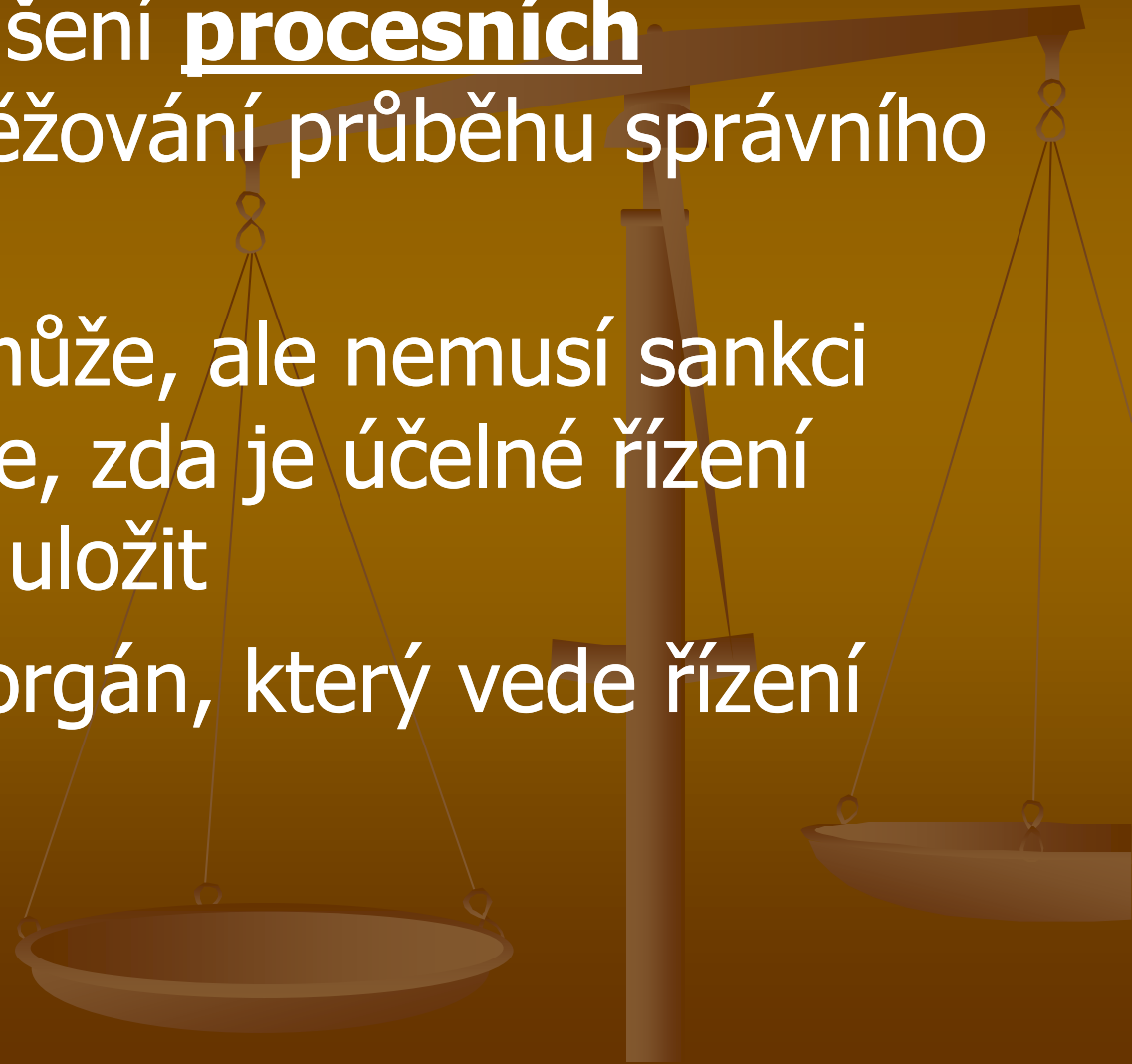
Příklad ČAK

- Advokátovi lze za kárné provinění uložit některé z těchto kárných opatření:
 - napomenutí,
 - veřejné napomenutí,
 - pokutu až do výše stonásobku minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem¹³⁾,
 - dočasný zákaz výkonu advokacie uložený na dobu od šesti měsíců do tří let,
 - vyškrtnutí ze seznamu advokátů,
 - odnětí knihy o prohlášeních o pravosti podpisu na dobu od šesti měsíců do tří let, pokud se advokát dopustil kárného provinění při činění prohlášení o pravosti podpisu,
 - dočasný zákaz výkonu činnosti podle § 56a uložený na dobu od šesti měsíců do tří let, pokud se advokát dopustil kárného provinění při výkonu této činnosti.

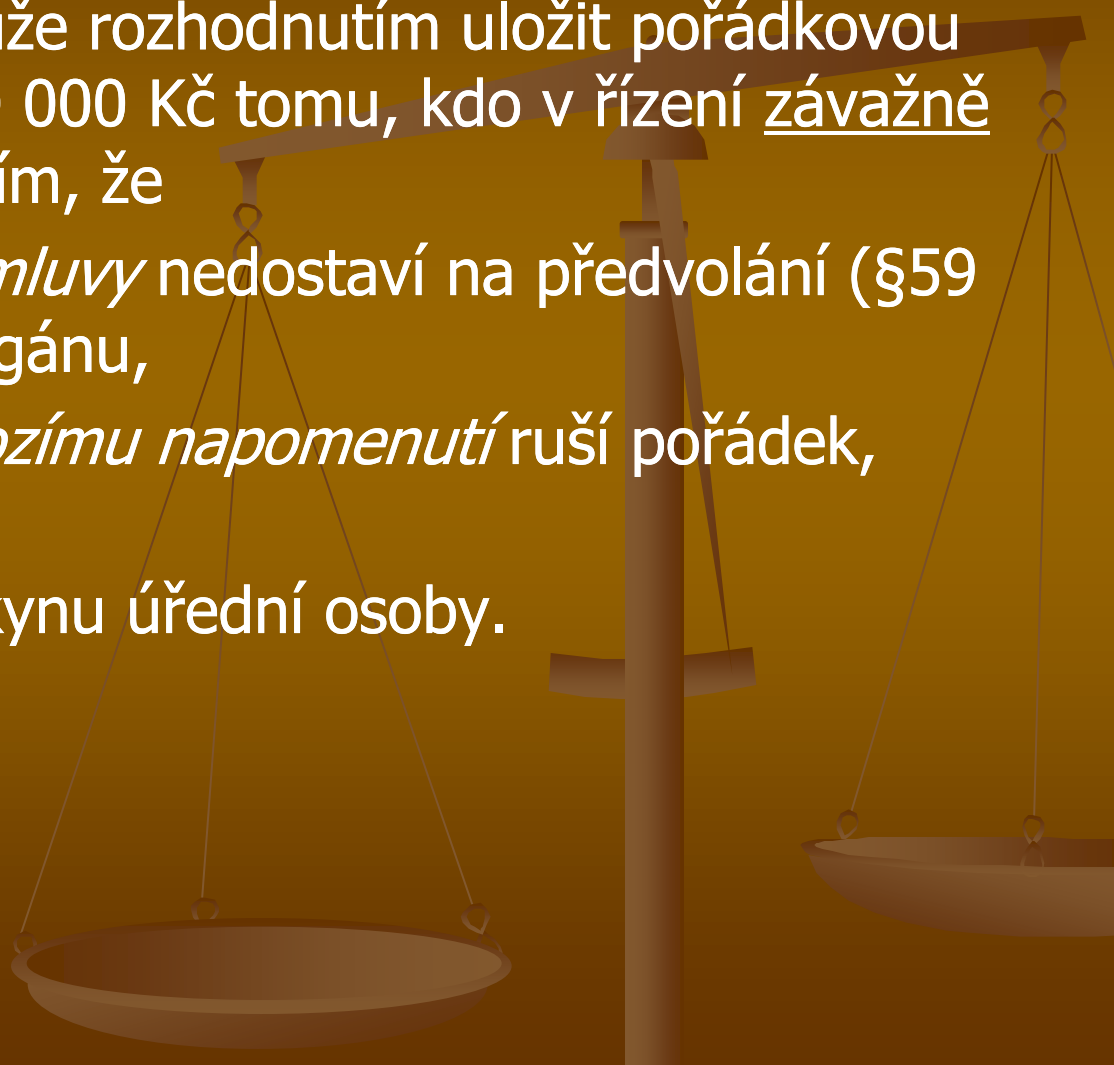
Pořádkové delikty

- Jedná se o porušení **procesních povinností** (ztěžování průběhu správního postupu)
- Správní orgán může, ale nemusí sankci uložit – posuzuje, zda je účelné řízení zahájit a sankci uložit
- ukládá správní orgán, který vede řízení (řízení v řízení)

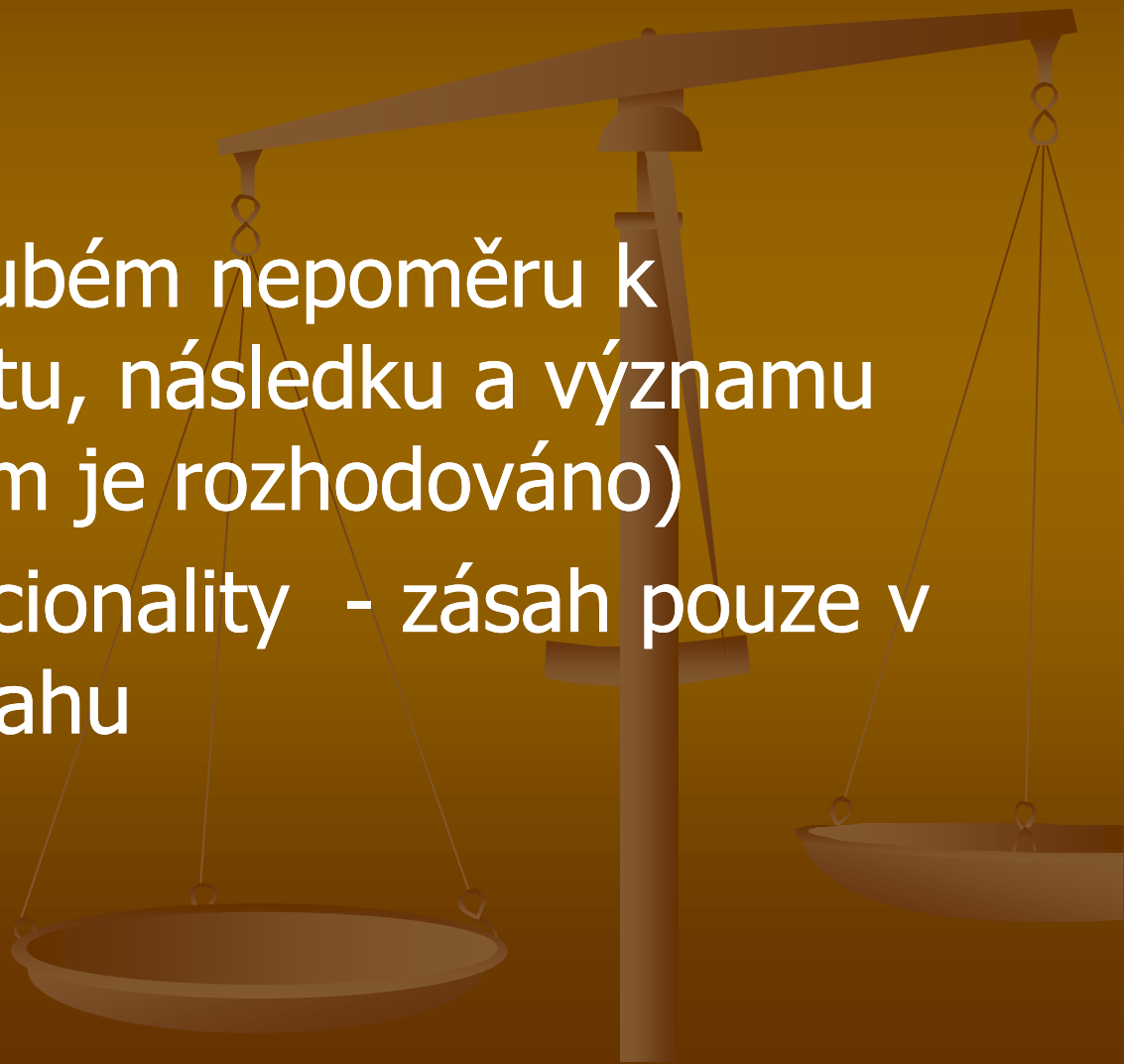
§ 62 správního řádu

- (1) Správní orgán může rozhodnutím uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč tomu, kdo v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že
 - a) se *bez náležité omluvy* nedostaví na předvolání (§59 s.ř.) ke správnímu orgánu,
 - b) navzdory *předchozímu napomenutí* ruší pořádek, nebo
 - c) neuposlechne pokynu úřední osoby.

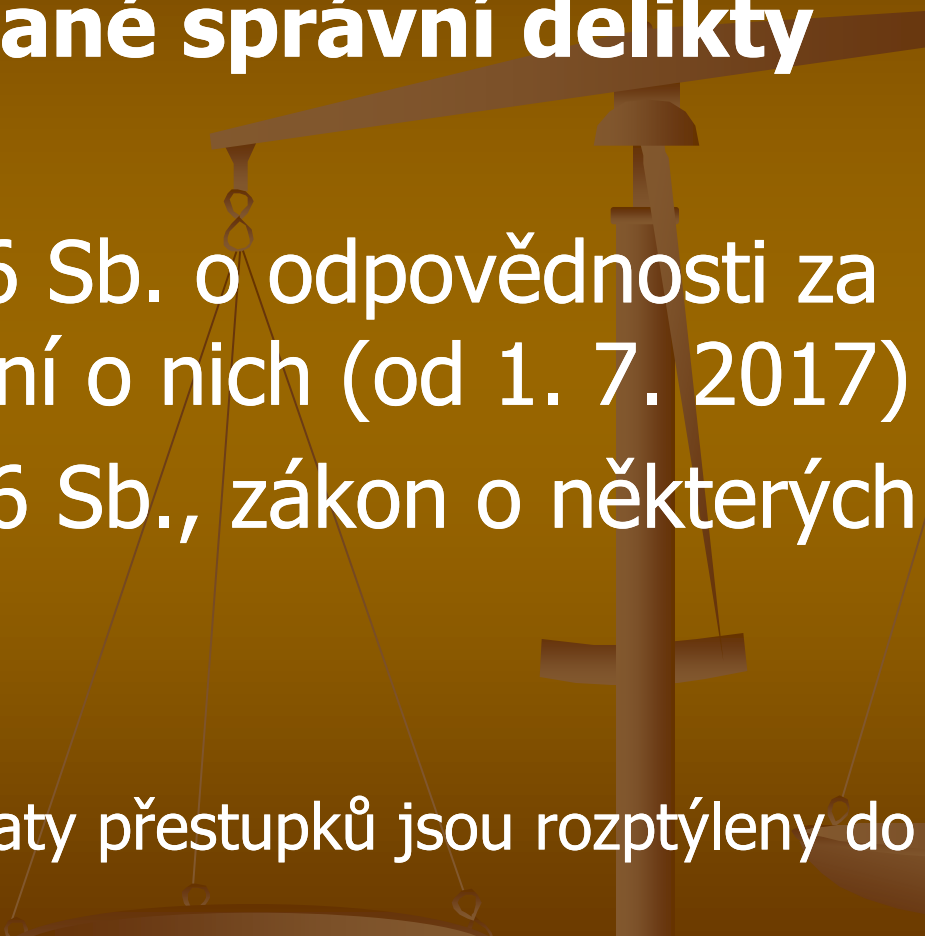
§ 62 správního řádu

- Výše 50 000 Kč
- - i opakovaně
- - nesmí být v hrubém nepoměru k závažnosti deliktu, následku a významu předmětu (o čem je rozhodováno)
- - princip proporcionality - zásah pouze v nezbytném rozsahu

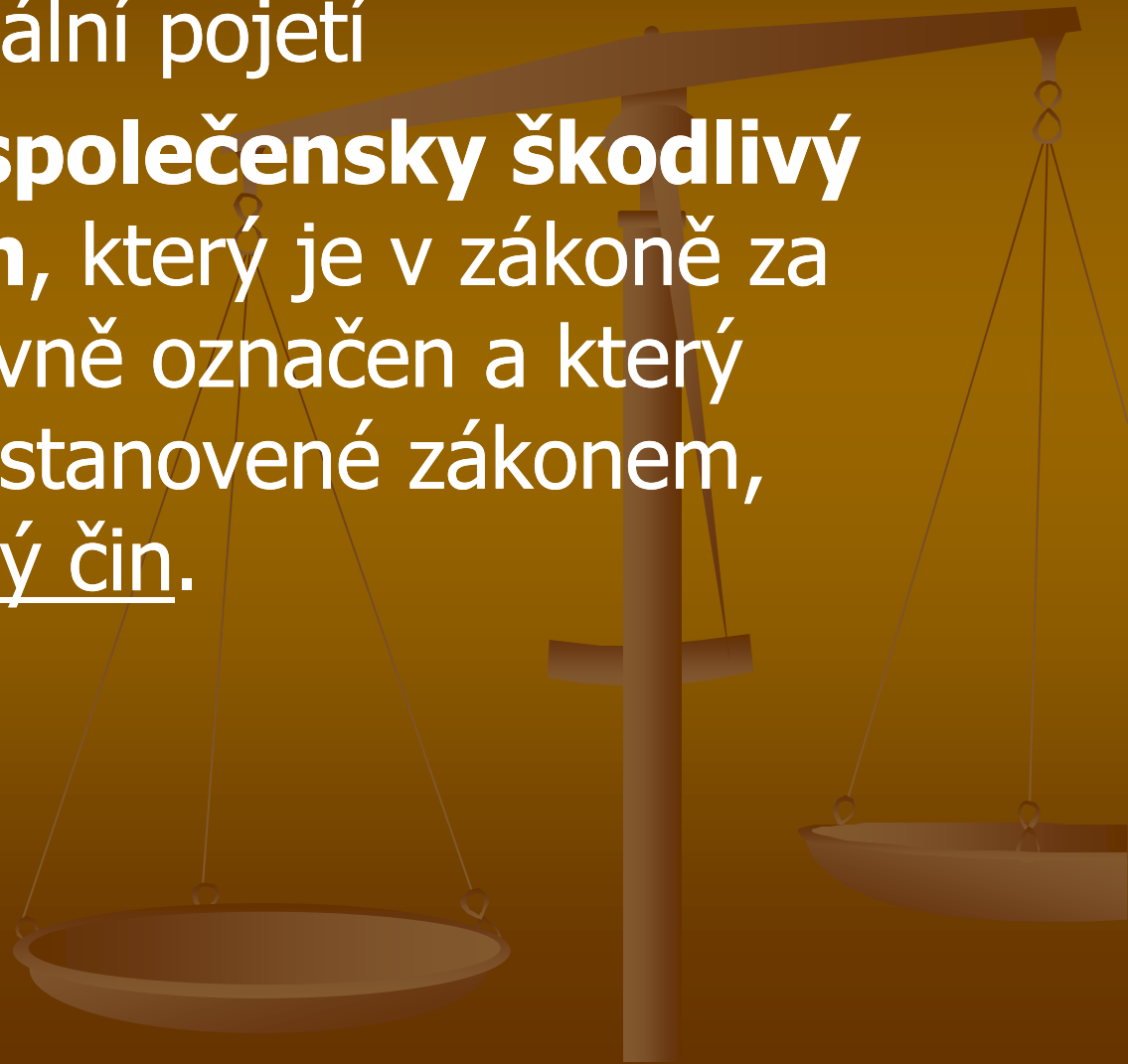
Přestupky

- Tzv. **pojmenované správní delikty**
 - Základ úpravy:
 - zák. č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (od 1. 7. 2017)
 - Zák. č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích

 - Pozn. skutkové podstaty přestupků jsou rozptýleny do celé řady předpisů
-

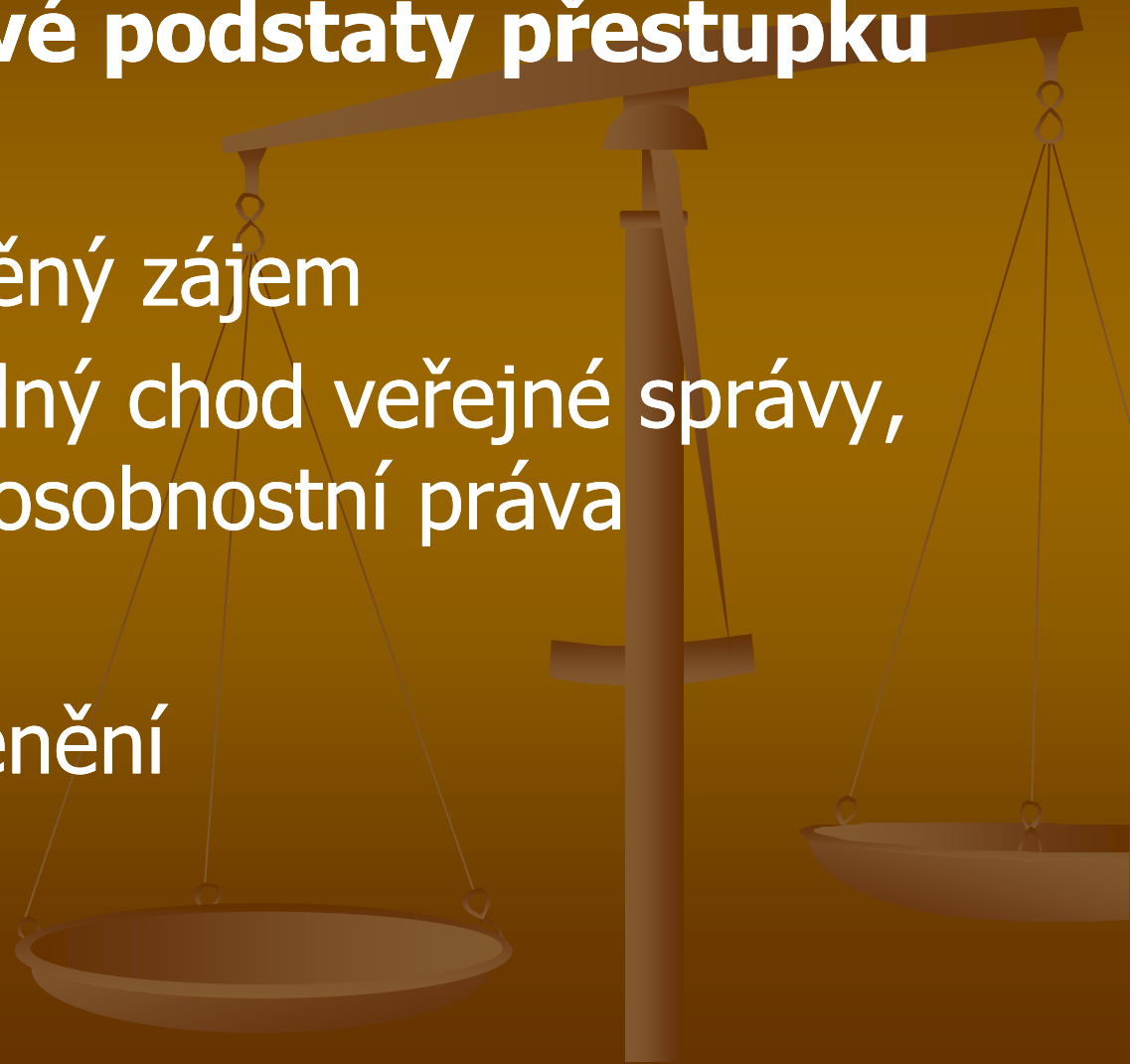
vymezení

- Materiálně-formální pojetí
- Přestupkem je **společensky škodlivý protiprávní čin**, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.

Přestupky

- **Znaky skutkové podstaty přestupku**
- 1. *OBJEKT*
- - právem chráněný zájem
- Př. majetek, řádný chod veřejné správy, zdraví člověka, osobnostní práva
- A) obecný
- B) druhový - členění

PRVKY

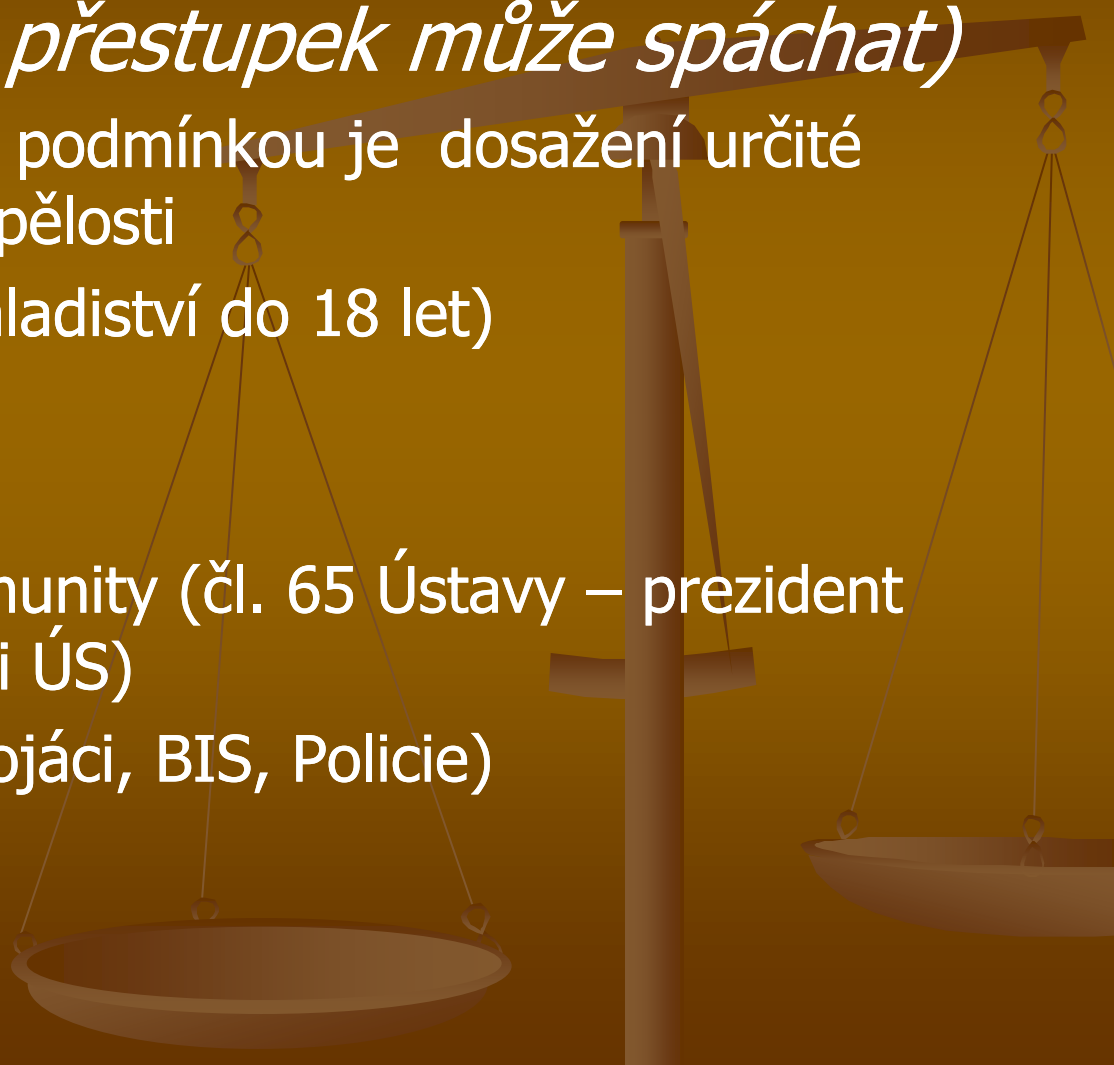
- 2. *Objektivní stránka*
- je složena ze 3 částí:
 - A) protiprávní jednání
 - B) následek
 - C) příčinná souvislost
- místo a čas

Prvky

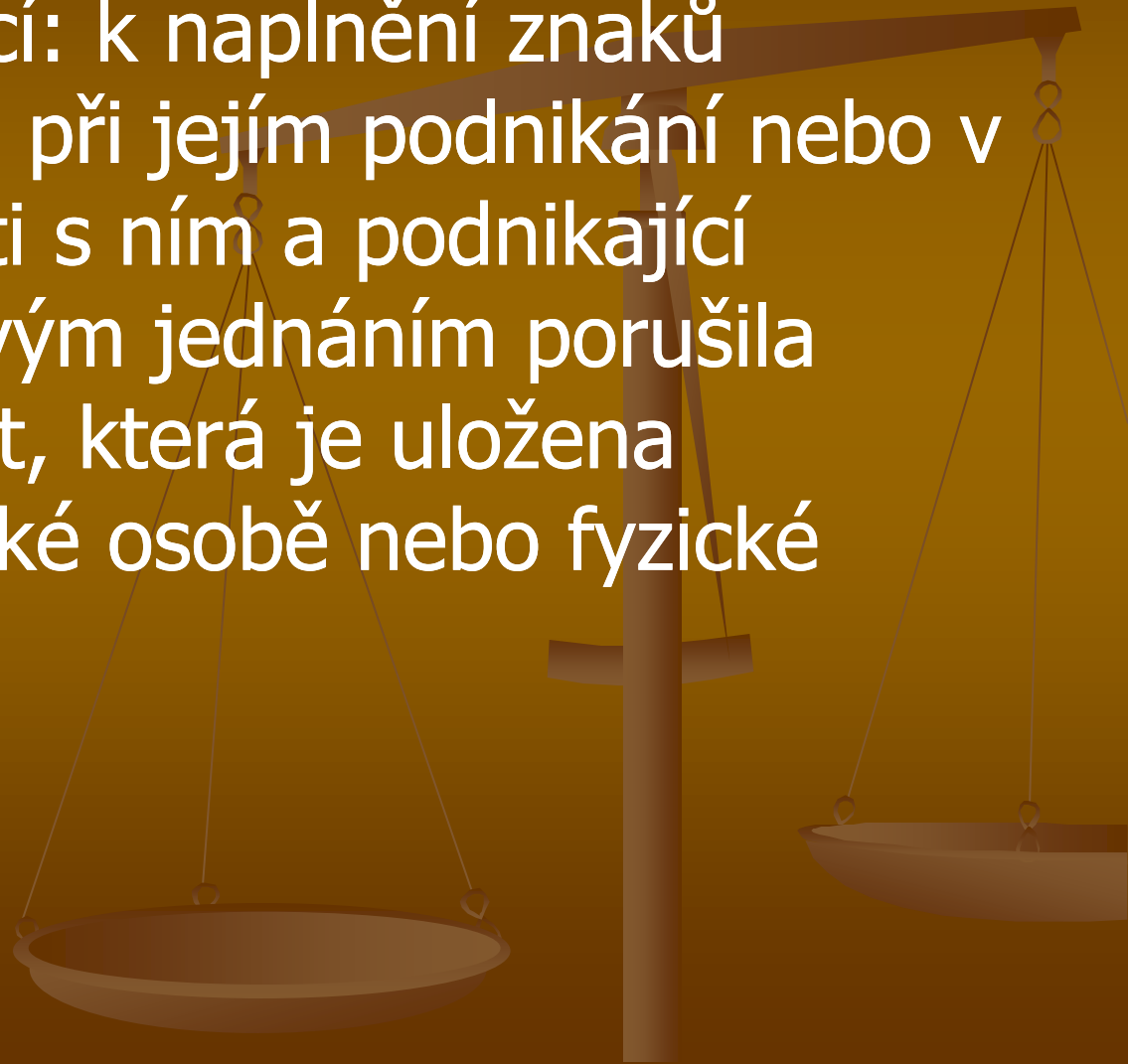
- **3. Subjekt (kdo přešupek může spáchat)**
- - odpovědná osoba – podmínkou je dosažení určité rozumové a volní vyspělosti
- a) FO starší 15 let (mladiství do 18 let)
- Příčetnost

- Výjimky : výsady a imunity (čl. 65 Ústavy – prezident republiky, dále soudci ÚS)
- Disciplinární řízení (vojáci, BIS, Policie)

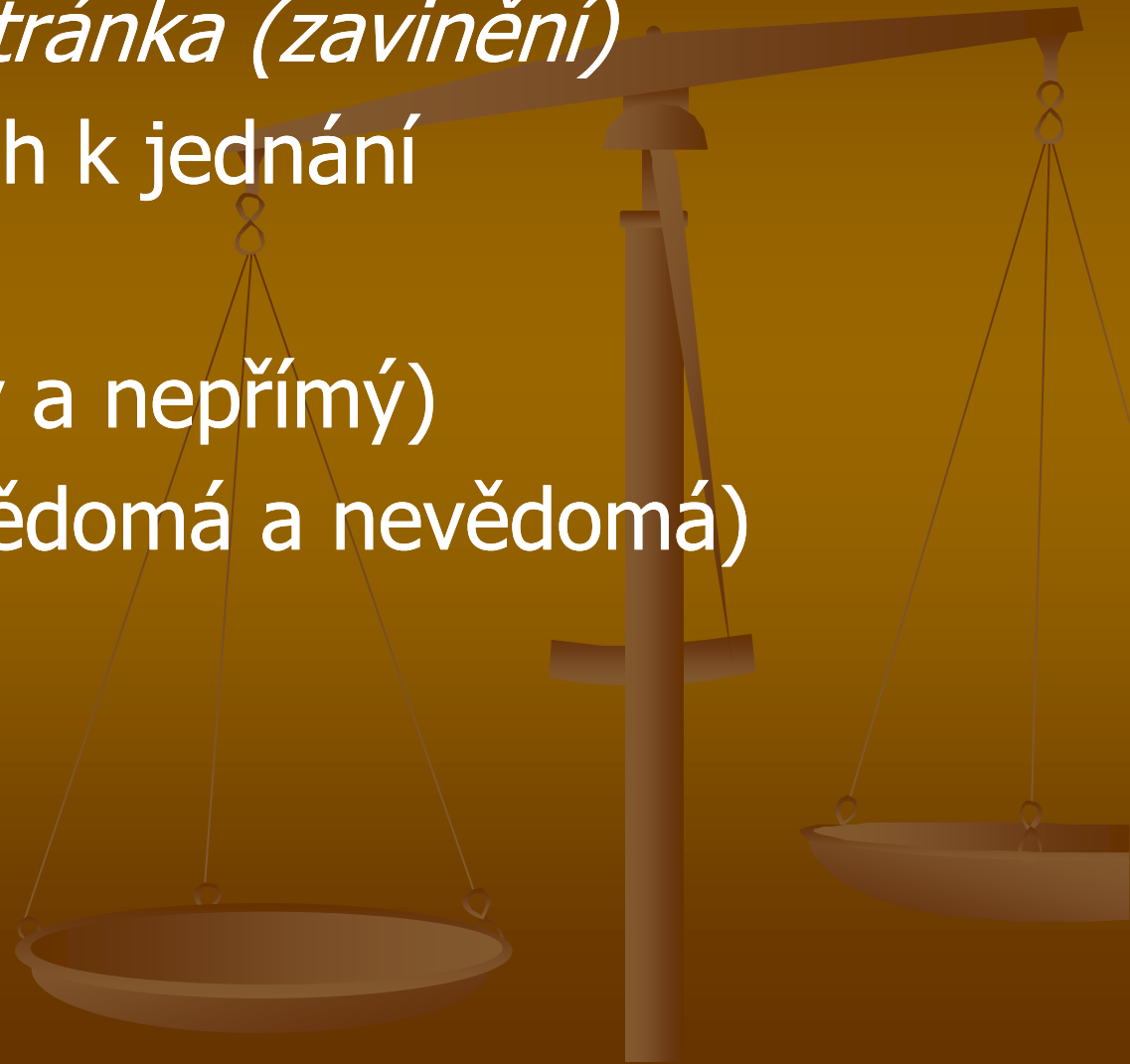
Prvky

- b) FO podnikající: k naplnění znaků přestupku došlo při jejím podnikání nebo v přímé souvislosti s ním a podnikající fyzická osoba svým jednáním porušila právní povinnost, která je uložena podnikající fyzické osobě nebo fyzické osobě
- c) PO

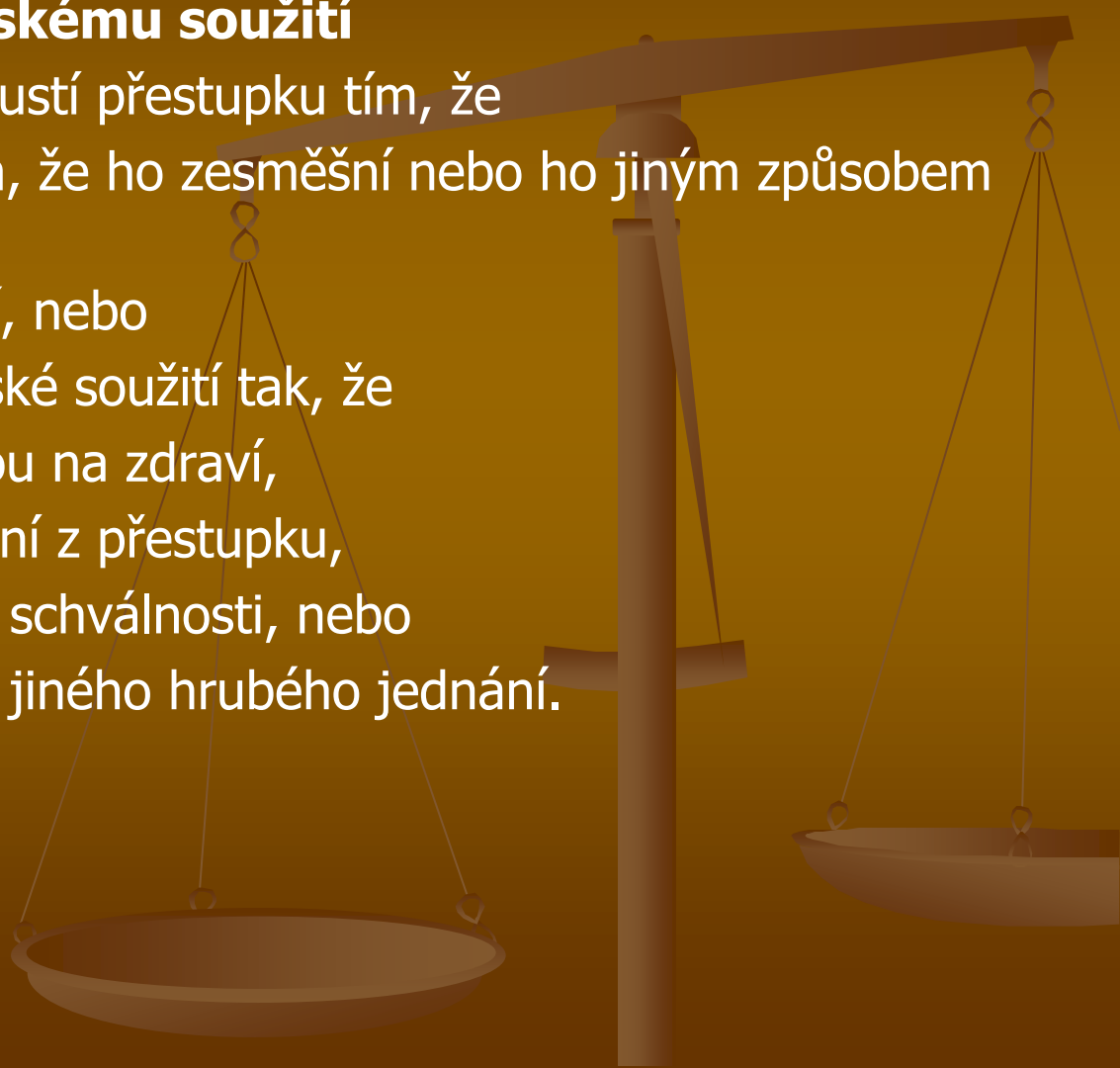
Prvky

- 4. *Subjektivní stránka (zavinění)*
- - psychický vztah k jednání
- U FO
- A) úmysl (přímý a nepřímý)
- B) nedbalost (vědomá a nevědomá)

Příklad

- **Přestupky proti občanskému soužití**
- **(1)** Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
- **a)** jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí,
- **b)** jinému ublíží na zdraví, nebo
- **c)** úmyslně naruší občanské soužití tak, že
- **1.** jinému vyhrožuje újmou na zdraví,
- **2.** jiného nepravdivě obviní z přestupku,
- **3.** se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo
- **4.** se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.

Příklad

- **Přestupky proti veřejnému pořádku**
- **(1)** Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - **a)** neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci,
 - **b)** zneváží postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci,
 - **c)** maří vykázaní ze společného obydlí provedené podle zákona o Policii České republiky nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímú násilí podle zákona o zvláštních řízeních soudních,
 - **d)** poruší noční klid,
 - **e)** vzbudí veřejné pohoršení,
 - **f)** znečistí veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení anebo zanedbá povinnost úklidu veřejného prostranství,.....

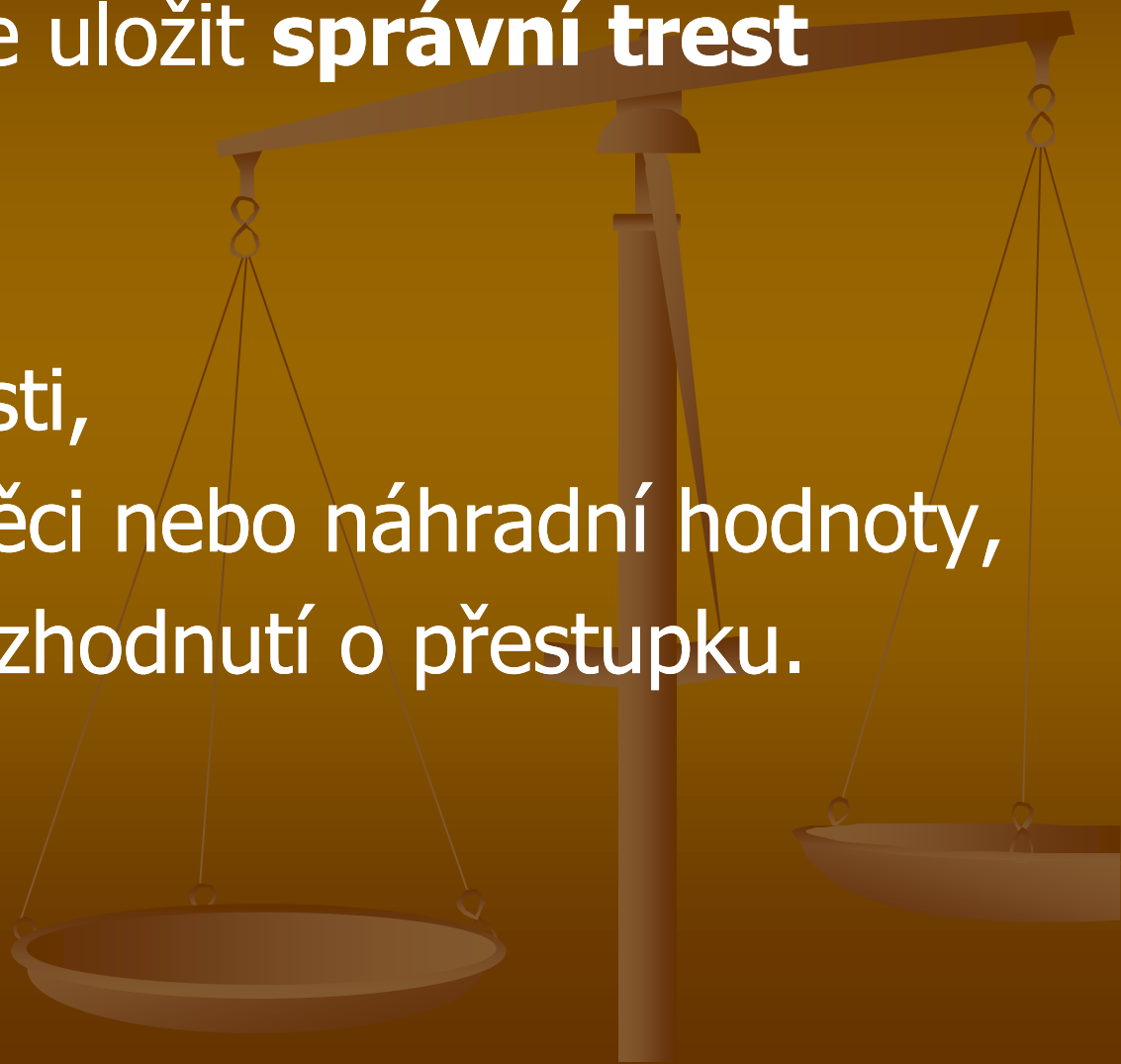
Příklad

- **Přestupky proti majetku**

- **(1)** Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně
 - **a)** způsobí škodu na cizím majetku
 - **1.** krádeží,
 - **2.** zpronevěrou,
 - **3.** podvodem, nebo
 - **4.** zničením nebo poškozením věci z takového majetku;
 - pokus tohoto přestupku je trestný,
 - **b)** neoprávněně užívá cizí majetek,
 - **c)** přisvojí si cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby, nebo
 - **d)** ukryje, užívá nebo na sebe anebo na jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno.

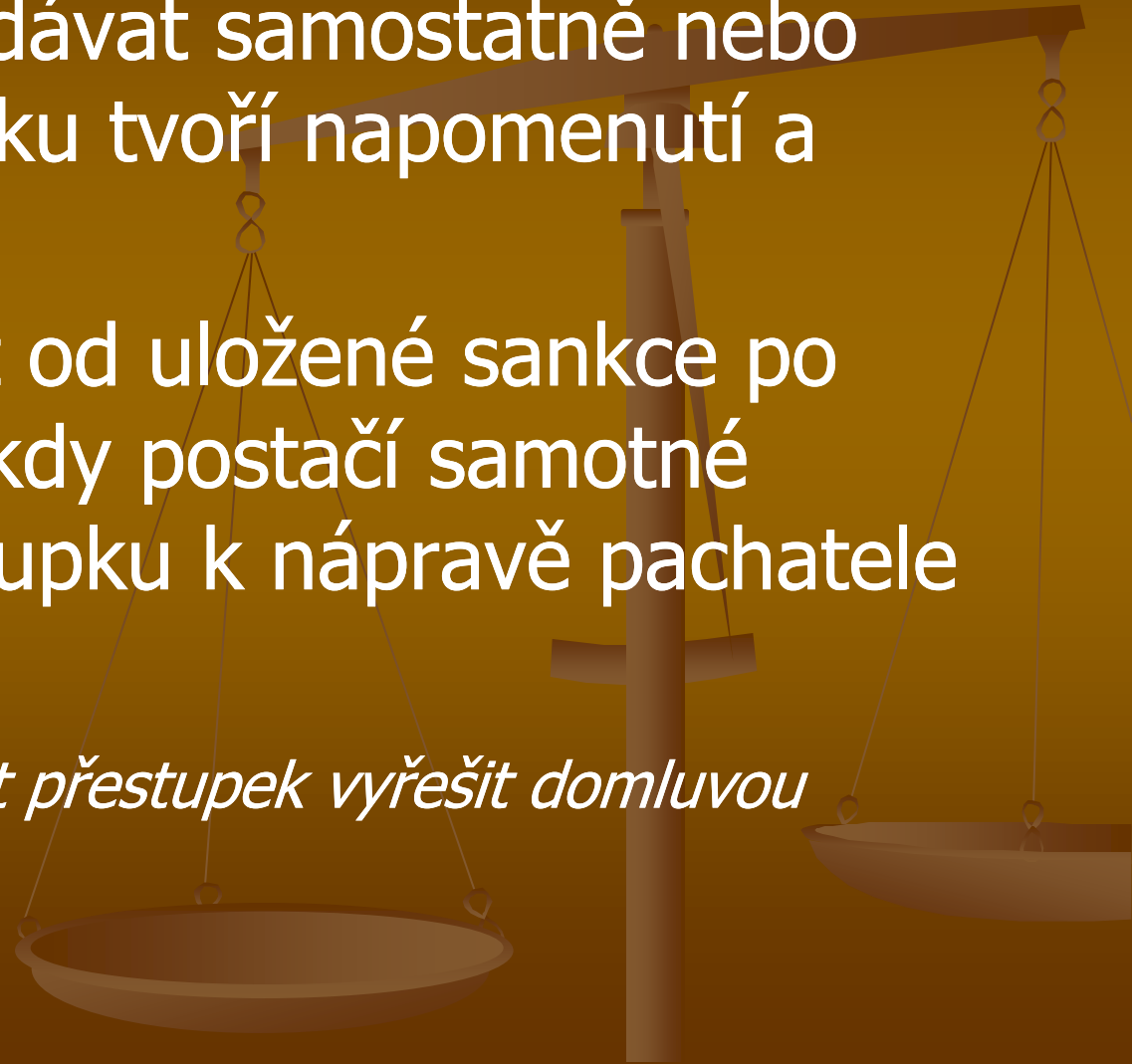
Sankce

- Za přeštupek lze uložit **správní trest**
- *a)* napomenutí,
- *b)* pokuty,
- *c)* zákazu činnosti,
- *d)* propadnutí věci nebo náhradní hodnoty,
- *e)* zveřejnění rozhodnutí o přešupku.

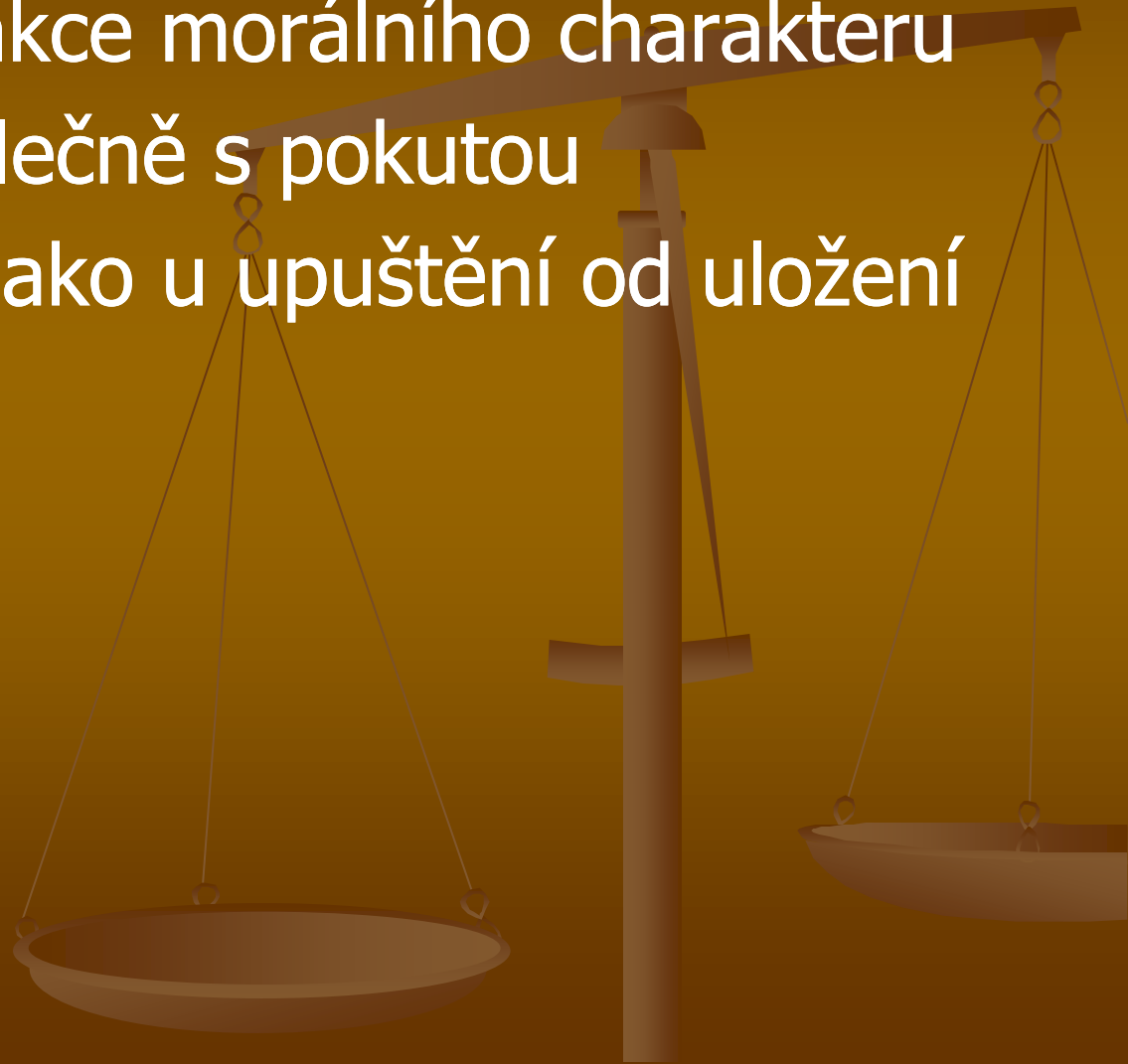
Sankce

- Sankce lze ukládat samostatně nebo společně (výjimku tvoří napomenutí a pokuta)
- Lze také upustit od uložené sankce po vyslovení viny, kdy postačí samotné pojednání přestupku k nápravě pachatele
- *od 1.1. 2019 lze opět přestupek vyřešit domluvou*

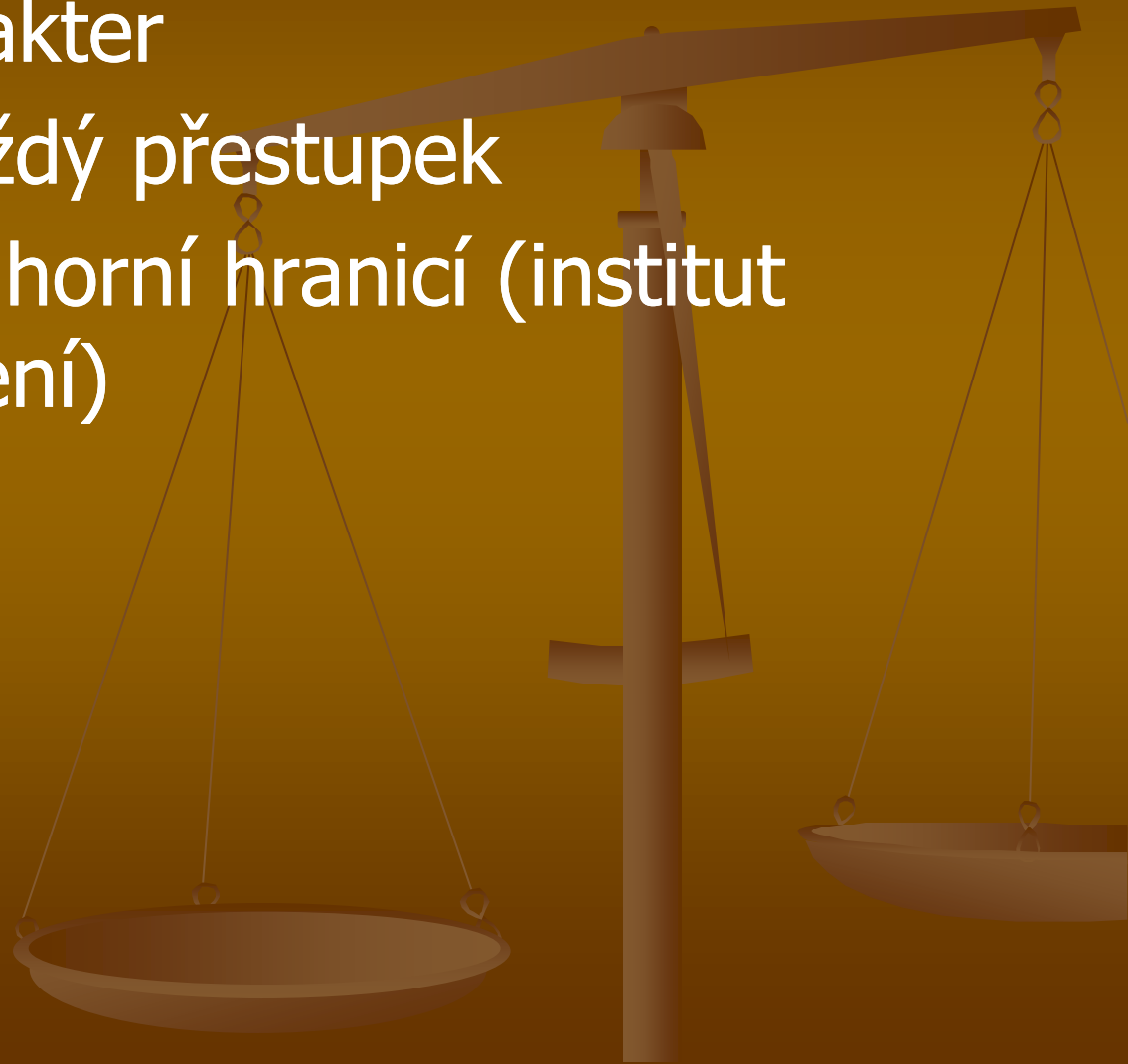
Napomenutí

- Nejmírnější, sankce morálního charakteru
- Nelze uložit společně s pokutou
- Výsledný efekt jako u upuštění od uložení sankce

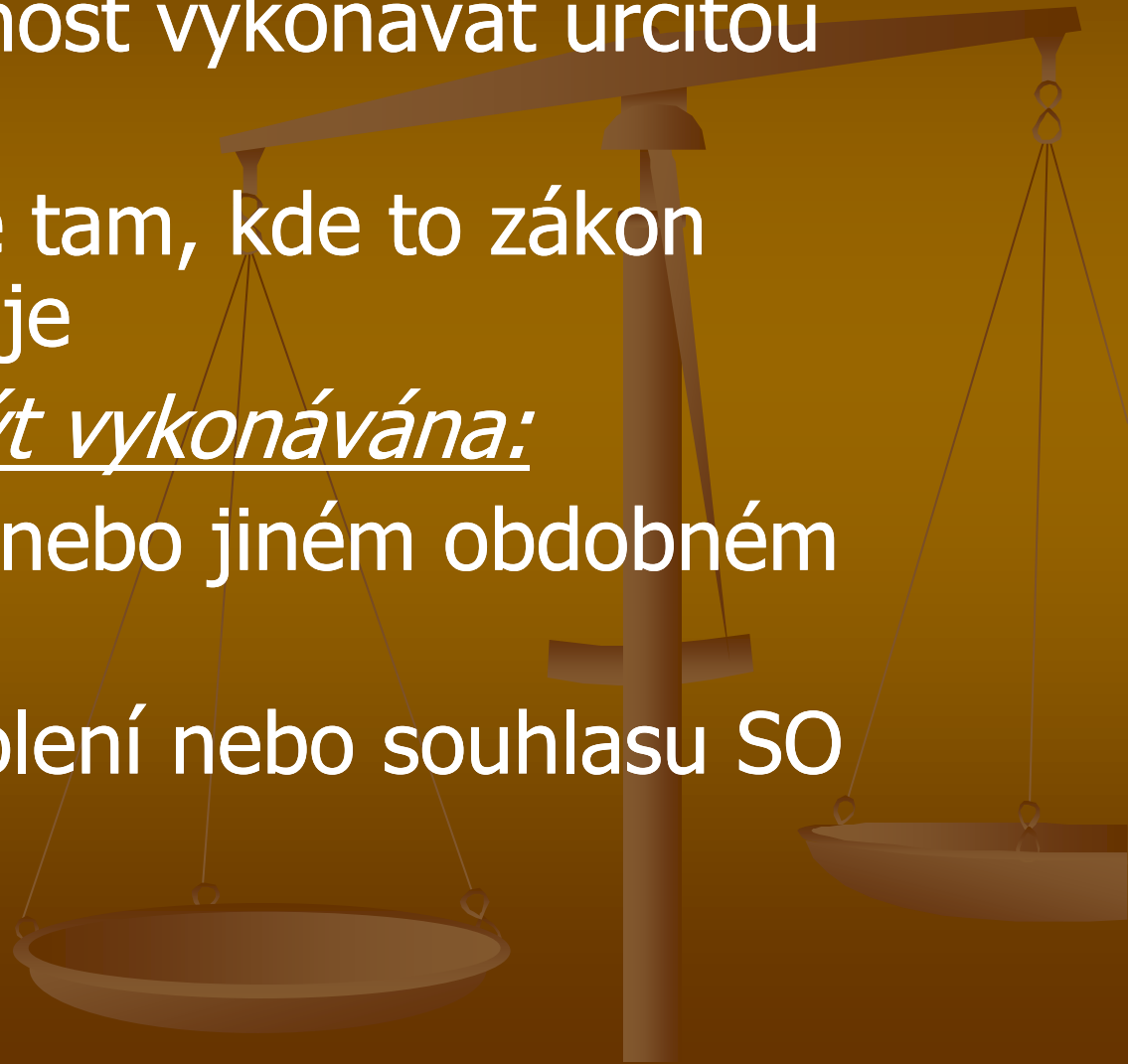
Pokuta

- Majetkový charakter
- Lze uložit za každý přestupek
- Určena obvykle horní hranicí (institut správního uvážení)

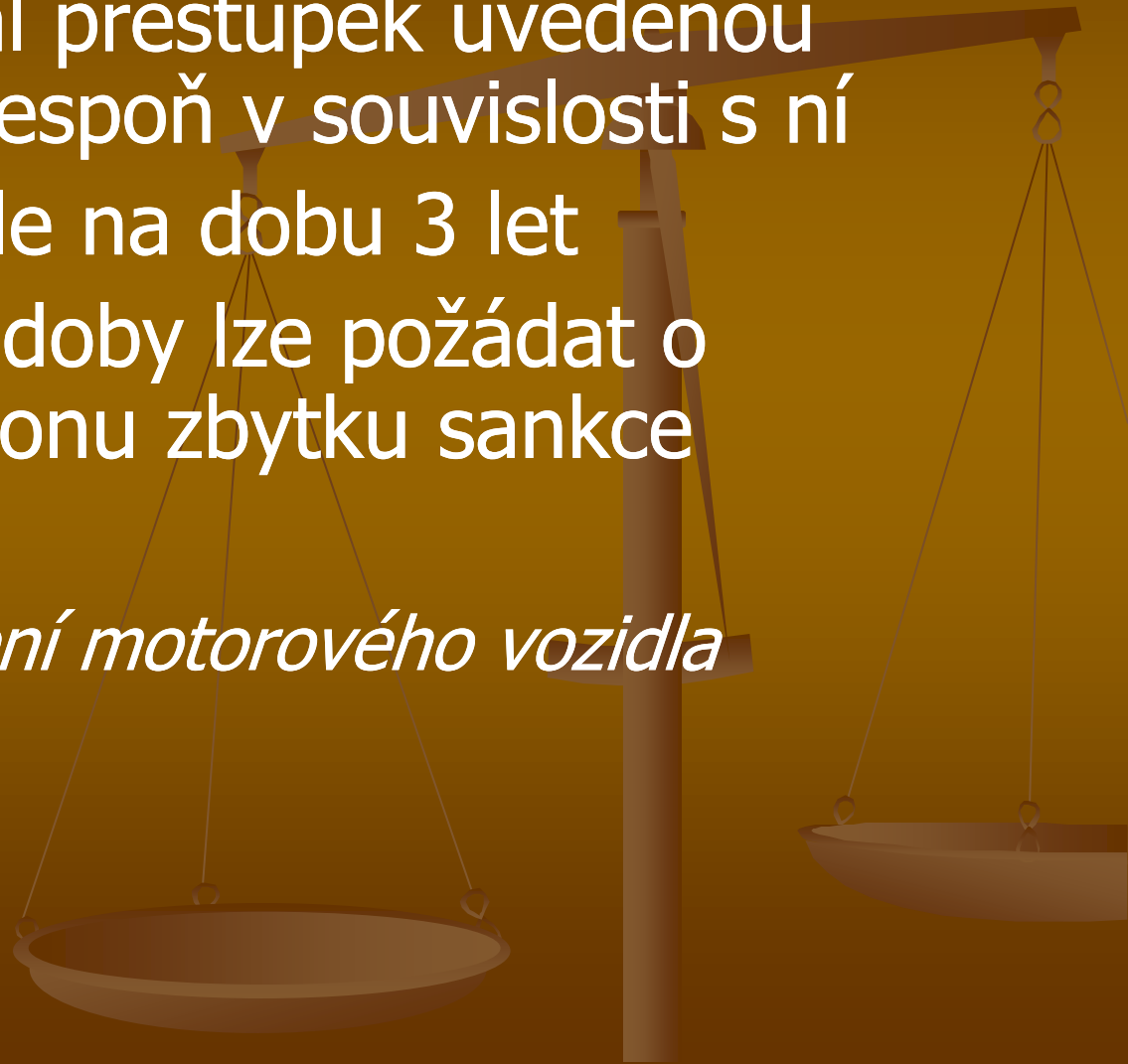
Zákaz činnosti

- Odnímáno možnost vykonávat určitou činnost
- Lze uložit pouze tam, kde to zákon výslovně dovoluje
- Činnost musí být vykonávána:
- A) v pracovním nebo jiném obdobném poměru
- B) je třeba povolení nebo souhlasu SO

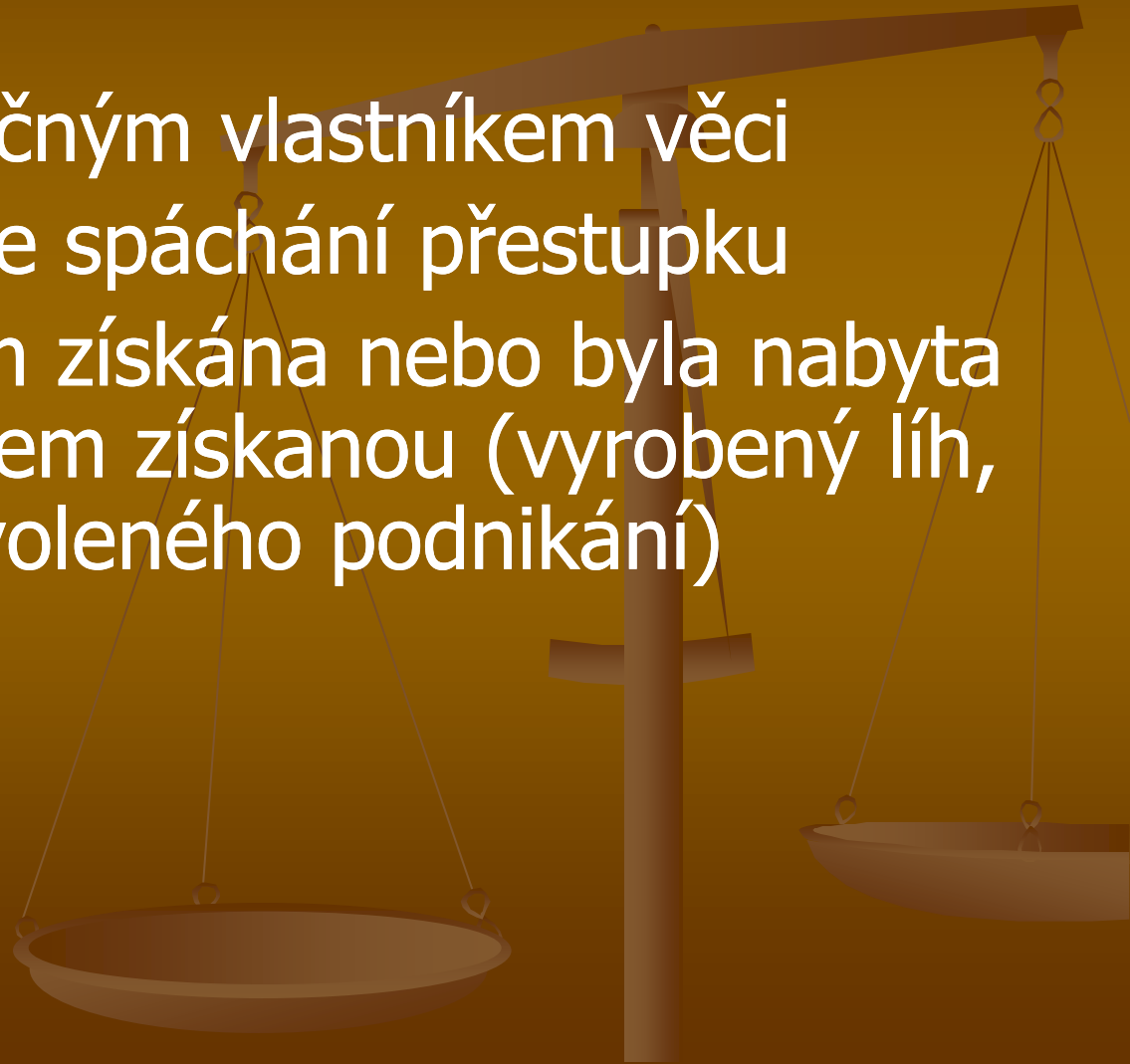
Zákaz činnosti

- Pachatel spáchal přešupek uvedenou činností nebo alespoň v souvislosti s ní
- Lze uložit nejdéle na dobu 3 let
- Po uplynutí 1/2 doby lze požádat o upuštění od výkonu zbytku sankce
- *Příklad: zákaz řízení motorového vozidla*

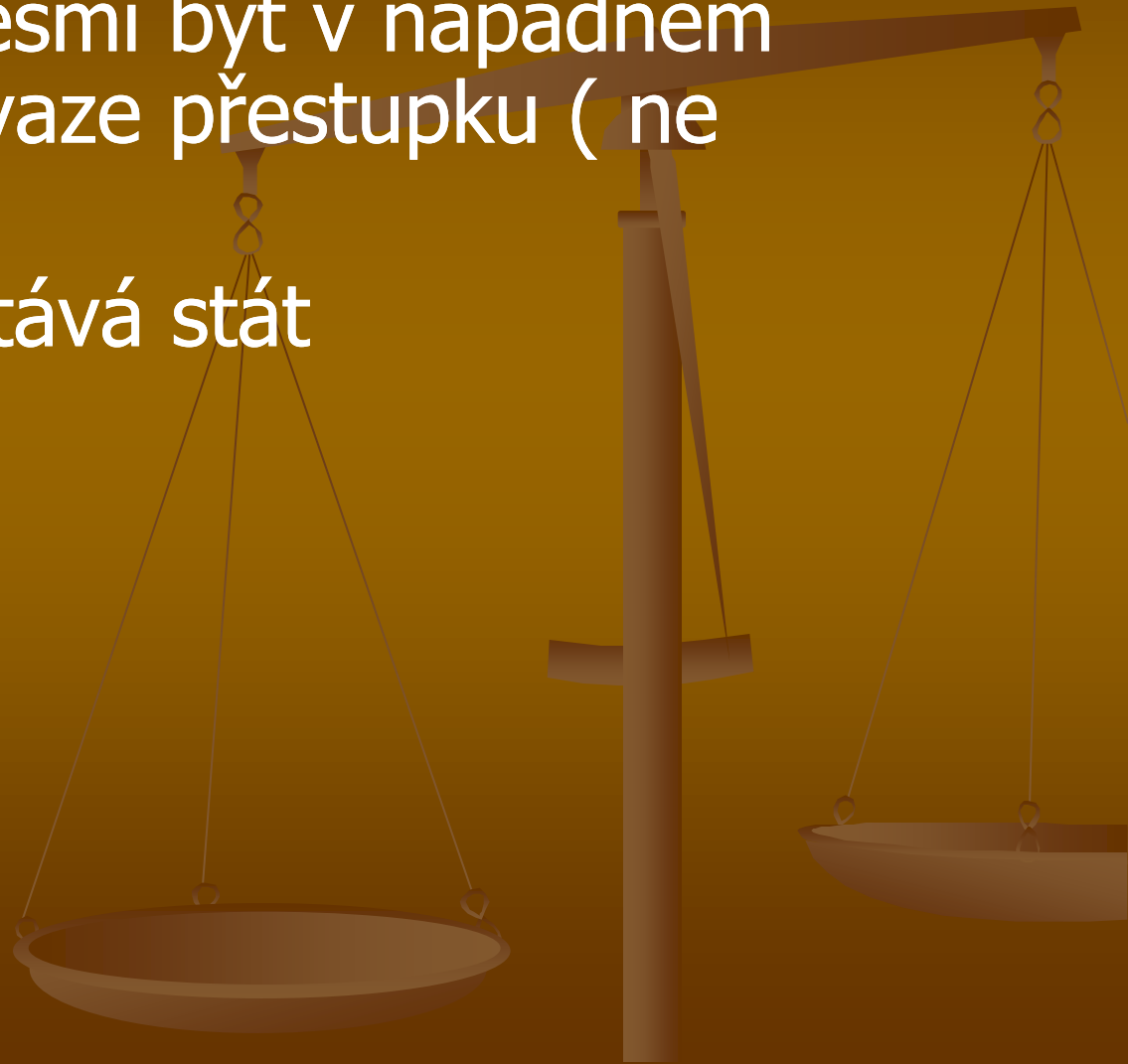
Propadnutí věci

- **Podmínky:**
- Pachatel je výlučným vlastníkem věci
- Věc byla užita ke spáchání přestupku
- Byla přestupkem získána nebo byla nabyta za věc přestupkem získanou (vyrobený líh, výtěžek z nedovoleného podnikání)

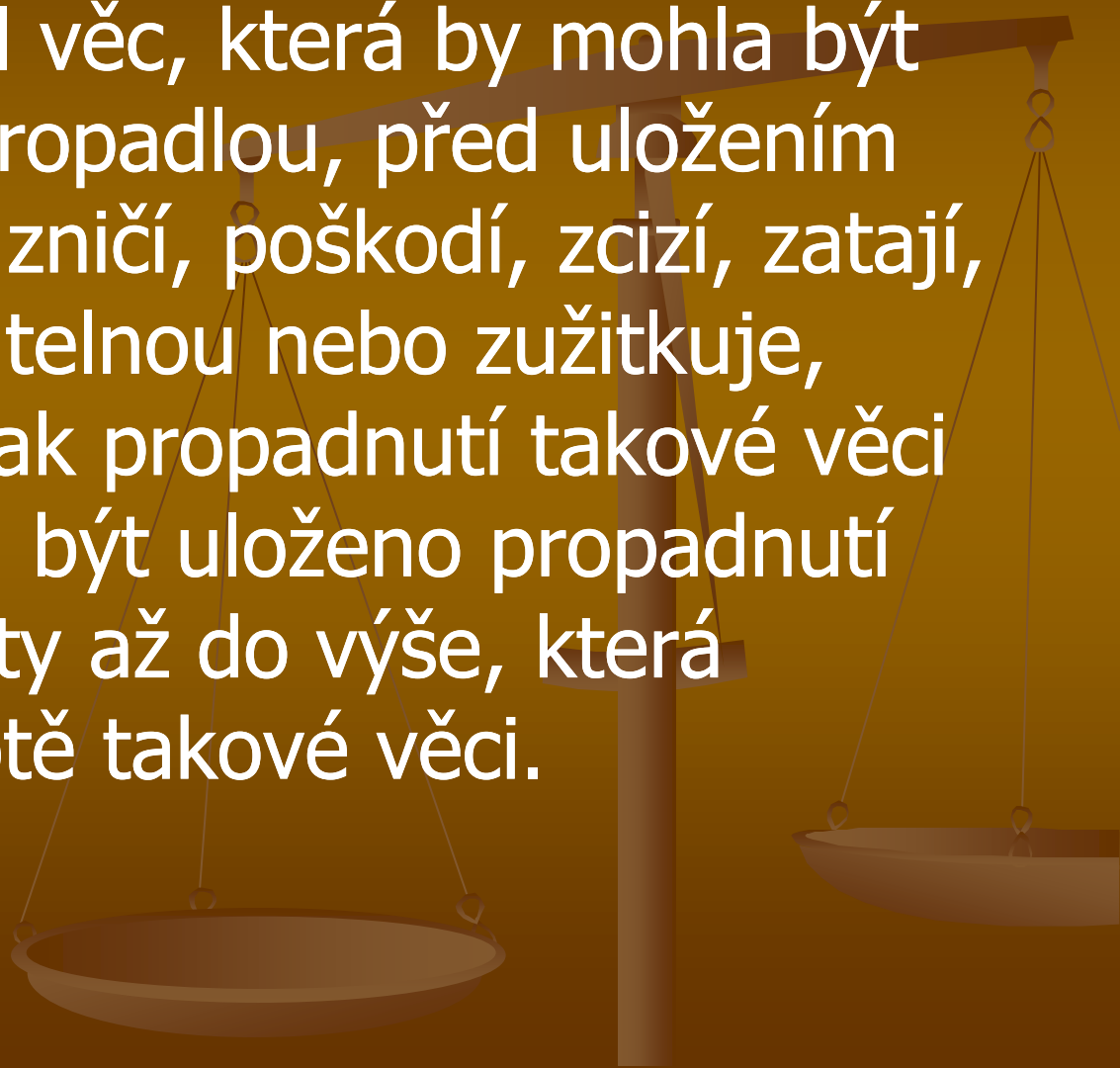
Propadnutí věci

- Hodnota věci nesmí být v nápadném nepoměru k povaze přestupku (ne nemovitost!)
- Vlastníkem se stává stát

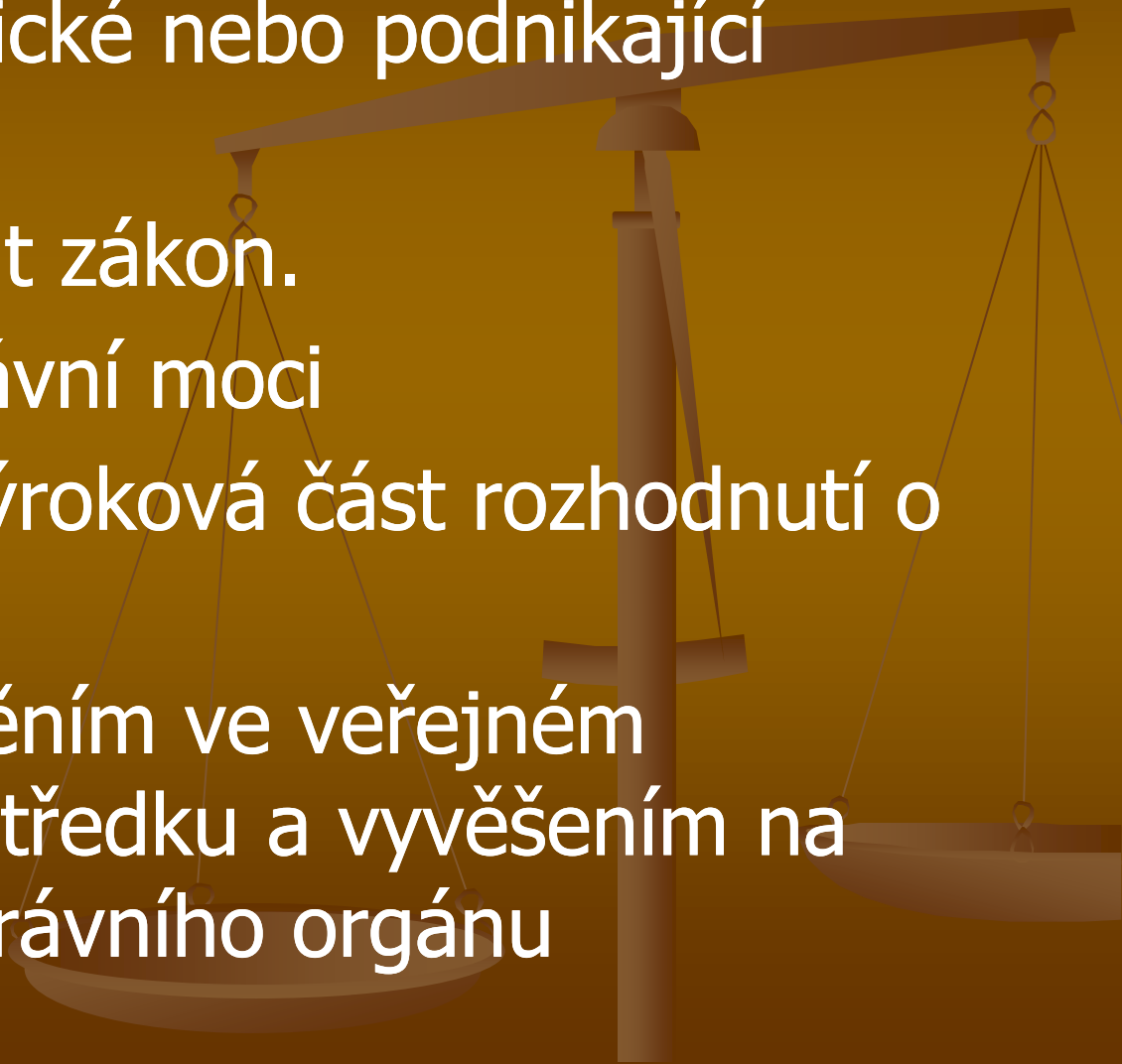
Propadnutí náhradní hodnoty

- Jestliže pachatel věc, která by mohla být prohlášena za propadlou, před uložením propadnutí věci zničí, poškodí, zcizí, zatají, učiní neupotřebitelnou nebo zužitkuje, nebo jestliže jinak propadnutí takové věci zmaří, může mu být uloženo propadnutí náhradní hodnoty až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci.

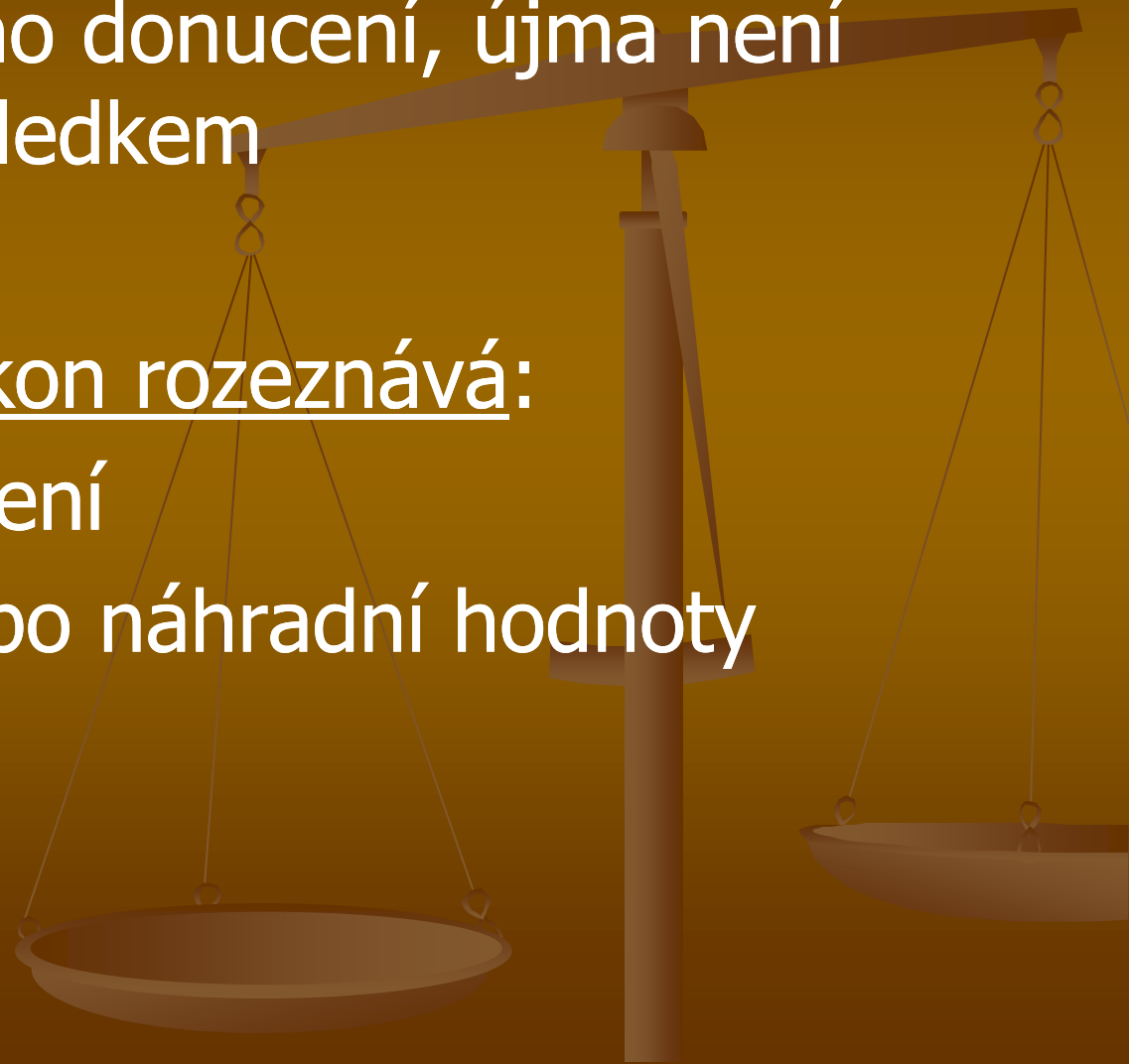
Zveřejnění rozhodnutí

- Lze uložit právnícké nebo podnikající fyzické osobě,
- Musí tak stanovit zákon.
- Až po nabytí právní moci
- Zveřejňuje se výroková část rozhodnutí o přestupku.
- provádí zveřejněním ve veřejném sdělovacím prostředku a vyvěšením na úřední desce správního orgánu

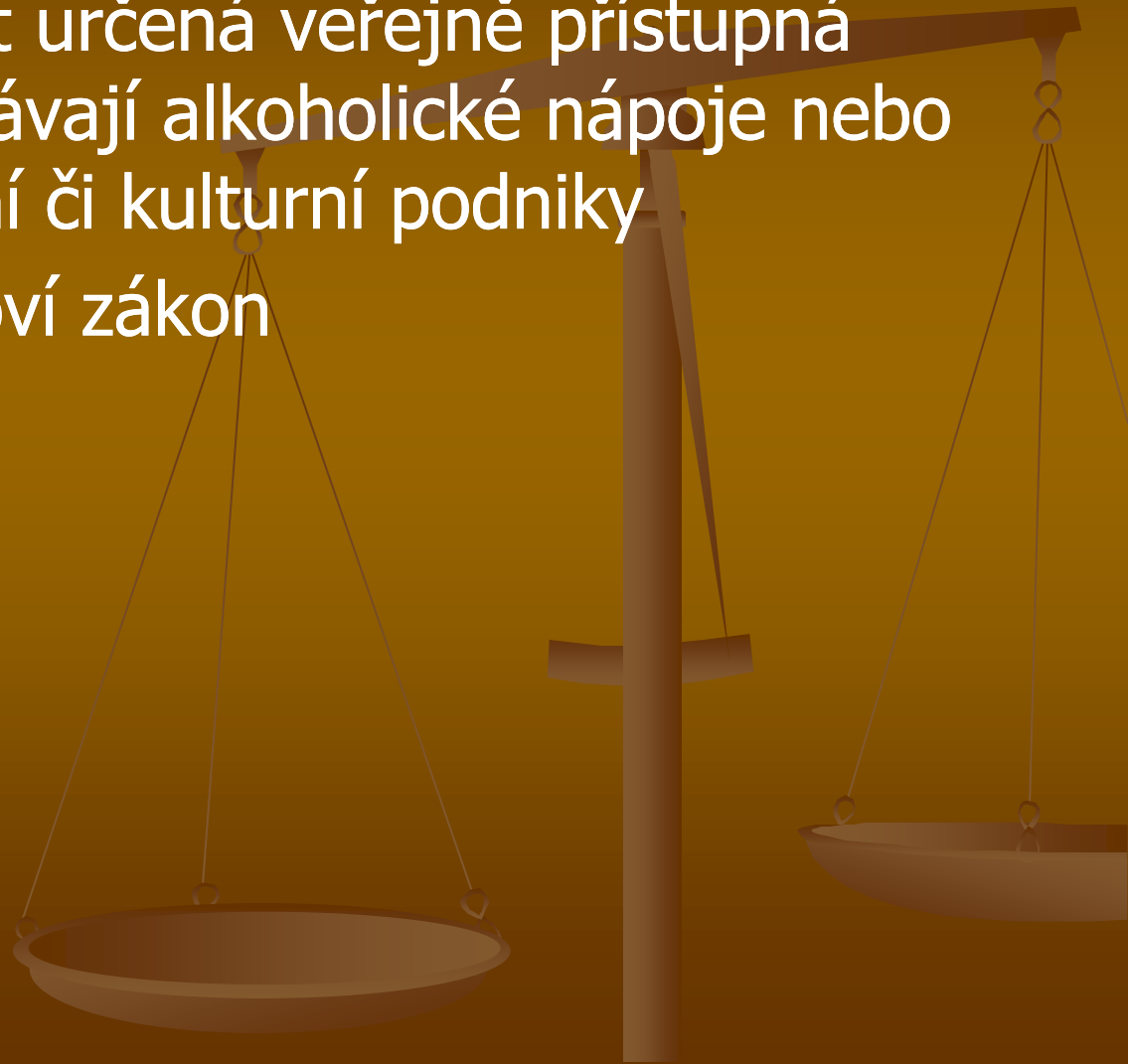
Ochranná opatření

- Opatření státního donucení, újma není účelem, ale důsledkem
- Přestupkový zákon rozeznává:
- Omezující opatření
- Zabránění věci nebo náhradní hodnoty

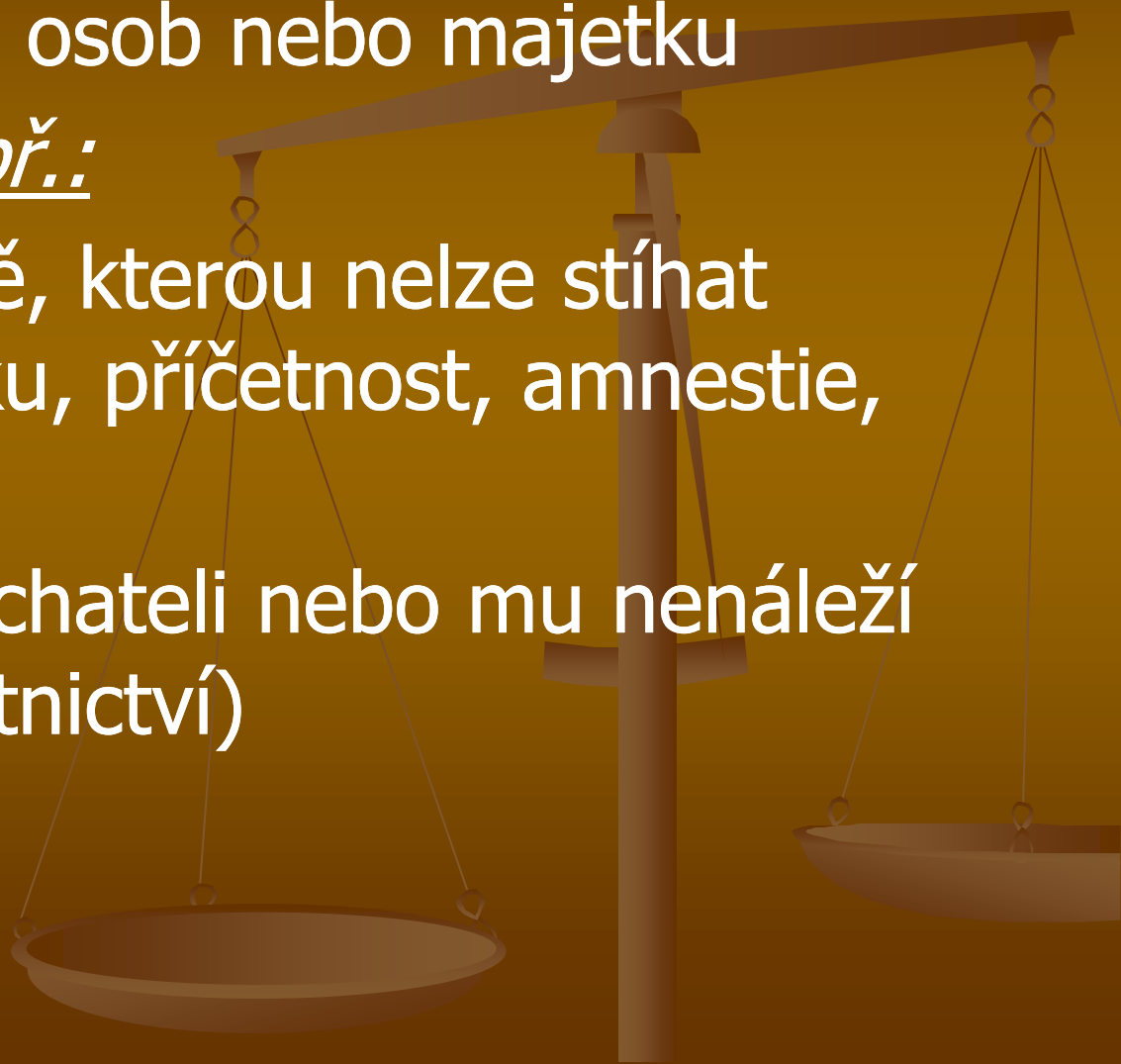
Omezující opatření

- Zákaz navštěvovat určená veřejně přístupná místa, kde se podávají alkoholické nápoje nebo se konají sportovní či kulturní podniky
- Tam, kde to stanoví zákon

Zabrání věci

- Důvod: ochrana osob nebo majetku
- Podmínky – např.:
- Věc náleží osobě, kterou nelze stíhat (nedostatek věku, přičetnost, amnestie, promlčení)
- Věc nenáleží pachateli nebo mu nenáleží zcela (spoluvlastnictví)

Zabrání věci

- Lze rozhodnout do 5 let
- Vlastníkem se stává stát
- Hodnota věci nesmí být v nápadném nepoměru k povaze jednání majícího znaky přestupku

